

Bergentheim in het nieuws (voor, tijdens en na 2e Wereldoorlog)

Collectie samengesteld door "Bergentheim 80 jaar Bevrijding - Werkgroep Geschiedenis"

Print versie: 21 april 2025

Colofon

“80 Jaar Vrijheid Bergentheim – Bergentheim in het nieuws”

Deze bundel is samengesteld ter gelegenheid van de tentoonstelling in 2025 met betrekking tot de geschiedenis van Bergentheim in en rondom de 2^e Wereldoorlog.

Het onderwerp van deze bundel betreft (gepubliceerde) nieuwsberichten van Bergentheim. Met de bedoeling om de tijdgeest weer te geven.

Gemaakt conform verzoek van de Oranjevereniging Bergentheim door de werkgroep “Tentoonstelling en Geschiedenis”. We hebben geprobeerd alle berichten van datering en bronvermelding te voorzien. De volgorde van alle berichten is zo goed mogelijk chronologisch weergegeven. De beoordeling of de inhoud in alle opzichten correct is, laten graag over aan de lezer.

Samenstelling werkgroep:

Anton ten Brinke

Bennie ten Brinke

Henk Bunskoeken

Henk-Jan de Keizer

Ewout Kompagnie

Henry Kompagnie

Bergentheim in het nieuws – Handtekening actie voor gelijkheid man en vrouw

In 1930 werd er een “petitionnementsactie” gehouden in Bergentheim. Het ging schitterend:

Het was een handtekeningen actie voor gelijkstelling van man en vrouw inzake Vrouwenkiesrecht:

BIJLAGE. N 20007

Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht.
Hoofdbureau, Wouwermanstraat 37, Amsterdam. Telefoon Z. 4965.

VOLKSPETITIONNEMENT
voor
Grondwettelijke Gelijkstelling
van MAN en VROUW.

Aan de Regeering!

De ondergeteekenden, allen burgers en burgeressen van Nederland boven 18 jaar oud, verzoeken dringend Uwe medewerking om de Grondwet zoodanig te herzien, dat daarin Man en Vrouw, ten opzichte van het kiesrecht, gelijk gesteld worden.

NAAM.	WOONPLAATS.
1. E. A. F. Schröder	Zuidwal 5 Delft
2. J. M. B. Schröder-Walker	" "
3. J. M. Verloop-Gijsselman	" "
4. J. M. Schröder	" "
5. A. F. F. Schröder	" "
6. M. J. H. van der Meer	Havenstraat 7 ^a Delft
7. J. A. Kienhuis	nr. Roderdamsdijkweg 68 Delft
8. J. A. Kienhuis	" "

Bron1: Het volk: dagblad voor de arbeiderspartij. **Bron 2:** <https://www.stadsarchiefdelft.nl/delft365/wilt-u-hier-even-tekenen/>

AMBT HARDENBERG.

De inbraak te Bergentheim.

— In verband met de inbraak en bedreiging bij de alleen wonende weduwe W. Plaggemarsch te Bergentheim, waarvan wij mededeeling deden in ons nummer van Dinsdag jl., is de politie overgegaan tot de arrestatie van den 53-jarigen gehuwden G. S. en den 32-jarigen gehuwden A. K., beiden wonende te Bergentheim. Vrijdag zijn zij naar Zwolle overgebracht en ter beschikking gesteld van den officier van justitie.

Bron: Prov. Overijsselse en Zwolse Courant, 17 nov 1930

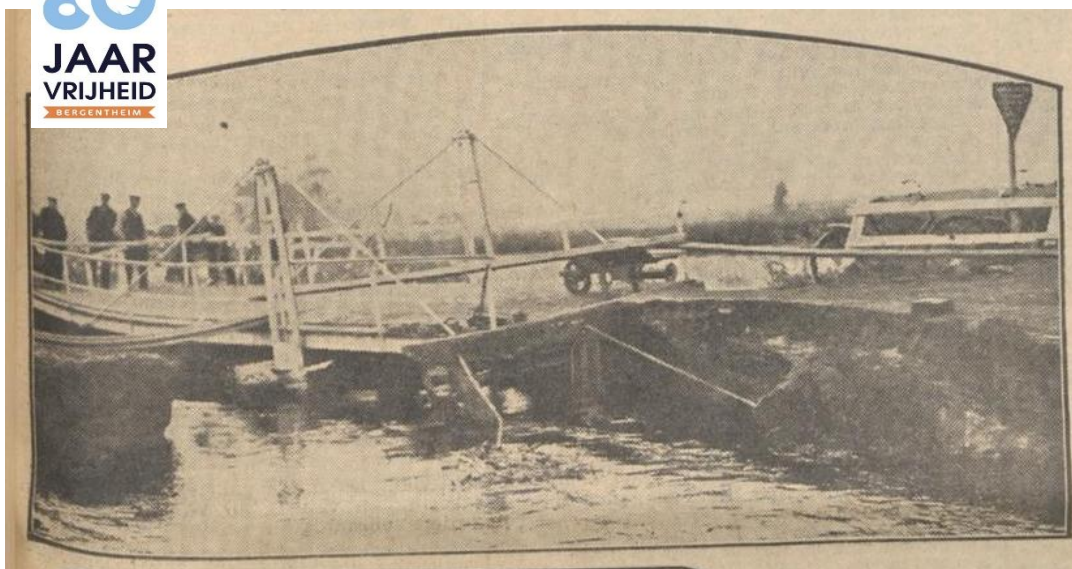
DE KROTTENWIJK JAVA IN DE GEM. AMBT-HARDENBERG nabij Bergentheim zal door een besluit van den Gemeenteraad binnenkort verdwijnen. Dank zij het initiatief van de landarbeidersvereen. aldaar worden de armzalige krotten vervangen door nette arbeiderswoningen.

Bron: Nieuwsblad van het Noorden, 28 juli 1931

Bestuur, personeel, feestcommissie en eenige genoodigden bij het 25-jarig bestaan van de School met den Bijbel te Bergentheim.

Bron: Prov. Overijsselsche en Zwolsche Courant, 6 april 1932, pagina 2

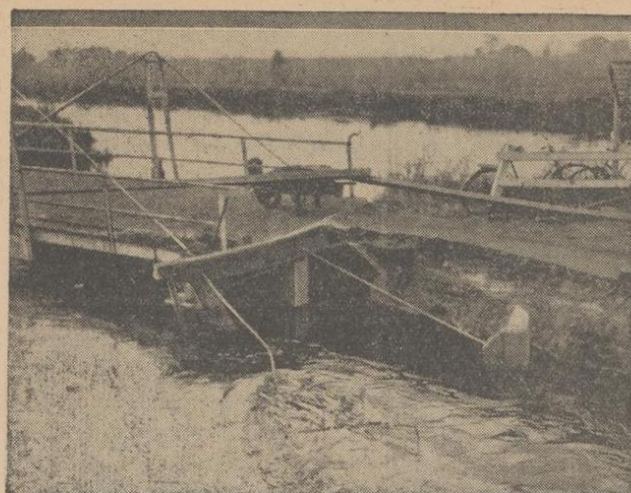
DE DIJKDOORBRAAK BIJ
BERGENTHEIM (N. O.
Overijssel). Een wegge-
spoelde weg met verzakte
brug.

Bron: Nieuwsblad van het Noorden, 20 okt 1933, pagina 3

NIEUWE APELDOORNSCHE COURANT VAN VRIJDAG 20 OCTOBER 1933. (3e B

Tengevolge van dijkdoorbraak te Bergentheim onder de gemeente Ambt-Hardenberg, is een groot stuk land onder water gelopen, waardoor eenige huizen werden geïso-

waar de Ned. Heide Mij. bezig was een waterleiding-duiker onder het kanaal te maken, leerd. — Bovenstaande foto's geven een duidelijk beeld van den toestand ter plaatse.

Bron: Nieuwe Apeldoornse Courant, 20 okt 1933

Met kracht wordt gewerkt om het gat in den dijk bij Bergentheim te dichten.

Bron: Provinciale Overijsselse en Zwolse Courant, 20 Oktober 1933, pagina 4

Ook in 1933 konden de mensen hun mening ventileren. Over wat er verbeterd moet worden. Maar daarna gewoon naar de beurskoersen.....:

Pagina 3

Ingezonden.

TOESTAND DIE VERBETERING EISCHT

Bergentheim, gem. Ambt-Hardenberg.

Mijnheer de Redacteur,

Het herstellen van de doorbraak in de wijk te Bergentheim laat nog steeds op zich wachten. Er moeten zeker eerst menschenlevens aan opge-offerd worden als men die noodbrug beziet. Ons geduld wordt hier op proef gesteld. Het is te hopen dat B. en W. spoedig maatregelen zullen nemen. S.

EFFECTENKOERSEN NEW-YORK Opening

	2 Nov.	3 Nov.	4 Nov.	6 Nov.
American Can Co. . . .	88 $\frac{3}{4}$	90	89 $\frac{1}{4}$	89
Amer. Smelting & Ref.	45	45 $\frac{3}{4}$	44 $\frac{1}{4}$	45 $\frac{1}{4}$
Am. Teleph. & Telegr. .	111 $\frac{1}{4}$	115 $\frac{3}{4}$	114 $\frac{1}{4}$	113 $\frac{1}{4}$
Anaconda Copper	14 $\frac{1}{4}$	14 $\frac{3}{4}$	14 $\frac{5}{8}$	14 $\frac{1}{4}$
Atchison Topeca.	47 $\frac{1}{4}$	49 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{4}$	49
Baltimore & Ohio	21 $\frac{3}{4}$	23	23 $\frac{5}{8}$	23 $\frac{3}{4}$
Bethlehem Steel	29	30 $\frac{1}{4}$	30 $\frac{1}{4}$	29 $\frac{1}{4}$
Canadian Pacific	13 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{4}$	12 $\frac{3}{4}$
Chrysler Corp.	40 $\frac{1}{4}$	42 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{3}{8}$
Cities Service	21 $\frac{1}{4}$	21 $\frac{1}{4}$	21 $\frac{1}{8}$	21 $\frac{1}{4}$
Consolidated Gas	38 $\frac{1}{4}$	38 $\frac{3}{4}$	38 $\frac{3}{4}$	39 $\frac{1}{4}$
Continental Oil	17 $\frac{1}{4}$	17 $\frac{3}{4}$	17 $\frac{1}{4}$	17 $\frac{1}{4}$
7 $\frac{1}{2}$ % Duitschland (Dawes)	72 $\frac{3}{4}$	72 $\frac{3}{4}$	74 $\frac{1}{4}$	73 $\frac{1}{4}$
5 $\frac{1}{2}$ % Duitschland (Young)	44 $\frac{3}{4}$	45 $\frac{1}{4}$	45 $\frac{5}{8}$	45 $\frac{1}{4}$
General Electric	18 $\frac{3}{4}$	19 $\frac{3}{4}$	19 $\frac{1}{4}$	20
General Motors	27 $\frac{1}{4}$	28 $\frac{5}{8}$	28 $\frac{5}{8}$	28 $\frac{1}{2}$
Int. Nickel of Canada . .	19 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{4}$
Int. Tel. & Tel.	12 $\frac{3}{4}$	12 $\frac{3}{4}$	12 $\frac{1}{4}$	12 $\frac{1}{4}$
Kennecott Copper	20 $\frac{1}{4}$	21	20 $\frac{3}{8}$	21
Kon. Petroleum	36 $\frac{1}{4}$	36 $\frac{1}{4}$	36 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{4}$
National Steel	38 $\frac{1}{4}$	38 $\frac{3}{8}$	40	39 $\frac{5}{8}$
New York Central	30 $\frac{1}{4}$	32 $\frac{1}{4}$	33 $\frac{1}{4}$	32 $\frac{1}{4}$
North American Co. . . .	15 $\frac{3}{4}$	16 $\frac{1}{4}$	16	16 $\frac{1}{4}$
Amer. Tobacco B	72	74	73 $\frac{3}{4}$	74 $\frac{3}{8}$
Pennsylvania	26 $\frac{1}{4}$	27 $\frac{1}{4}$	27 $\frac{1}{8}$	27
Radio Corporation	6 $\frac{1}{4}$	7	7	6 $\frac{3}{8}$
Sears Roebuck	37 $\frac{3}{4}$	39	38 $\frac{7}{8}$	37 $\frac{1}{2}$
Shell Union	8 $\frac{5}{8}$	8 $\frac{5}{8}$	8 $\frac{3}{8}$	8 $\frac{1}{2}$
Southern Pacific	18 $\frac{1}{4}$	20	20 $\frac{1}{4}$	20 $\frac{1}{4}$
Standard Brands	23 $\frac{5}{8}$	24 $\frac{3}{8}$	24 $\frac{1}{8}$	23 $\frac{5}{8}$
Standard Oil of N. J. . .	41 $\frac{3}{4}$	42 $\frac{1}{4}$	42 $\frac{3}{4}$	43
U. St. Steel	38 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{1}{8}$	40 $\frac{1}{4}$	40 $\frac{1}{8}$
Union Pacific	105 $\frac{1}{4}$	107	107	106

Bron: Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant

Huishoudelijke voorlichting

De commissie voor Overijssel.

De commissie voor de huishoudelijke voorlichting ten plattenlande in Overijssel heeft gisterenmiddag te Mariënborg vergaderd met eenige vertegenwoordigers van het „Groene” en „Wit-Gele Kruis” uit die omgeving en vertegenwoordigers van de Landarbeidersorganisaties, terwijl o.a. ook aanwezig waren de inspecteur der Volksgezondheid in Overijssel, dr. Post te Bergentheim en mej. Mansholt, directrice der Landbouwhuishoudschool te Deventer.

Besproken is op welke wijze in de veenstreek van Overijssel het opbouwwerk kan worden begonnen, door een aantal eenvoudige cursussen te geven voor meisjes en vrouwen, die voor het Landbouwhuishoudonderwijs niet in aanmerking komen. Men kwam tot de conclusie dat Westerhaar en Bergentheim de plaatsen moeten zijn waar men zal trachten te beginnen. In de andere plaatsen kan men dan geleidelijk voorbereidingen treffen om ook iets te doen.

Er zullen plaatselijke propagandacommissies worden gevormd, welke tevens moeten zorgen voor localiteit. Voor de leeraressen en voor de andere hulpmiddelen voor de cursussen, wordt gezorgd door de Provinciale Commissie.

De vergadering stond onder leiding van ir. Everts uit Raalte en men was algemeen met de Provinciale Commissie van meening dat het veengedeelte in de gemeenten Ambt Hardenberg, Vriezenveen en Den Ham met het aangrenzende gebied, een geschikt terrein is om met dit nuttige werk voor het platteland te beginnen.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=2&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifie=MMHCO01:000087255:mpeg21:a0040&resultsidentifie=MMHCO01:000087255:mpeg21:a0040&rowid=5>

IE COURANT

Pagina 3

Te Bergentheim zakte een vlotbrugje in over de Van Rooijenswijk toen een vrachtauto passeerde. Er zal nu een nieuwe draaibrug komen.

Bron: Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant, 11 april 1935, pagina 3

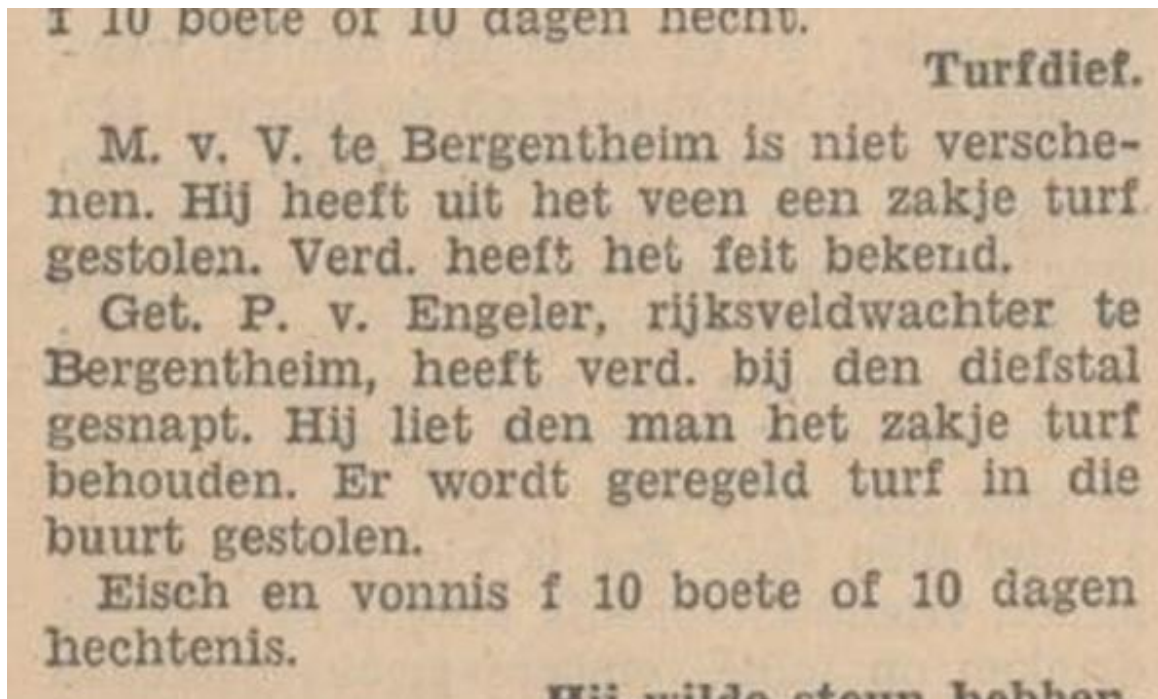
Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000087271:mpeg21:a0042&resultsidentifier=MMHCO01:000087271:mpeg21:a0042&rowid=7>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000087291:mpeg21:a0103&resultsidentifier=MMHCO01:000087291:mpeg21:a0103&rowid=14

Bron:

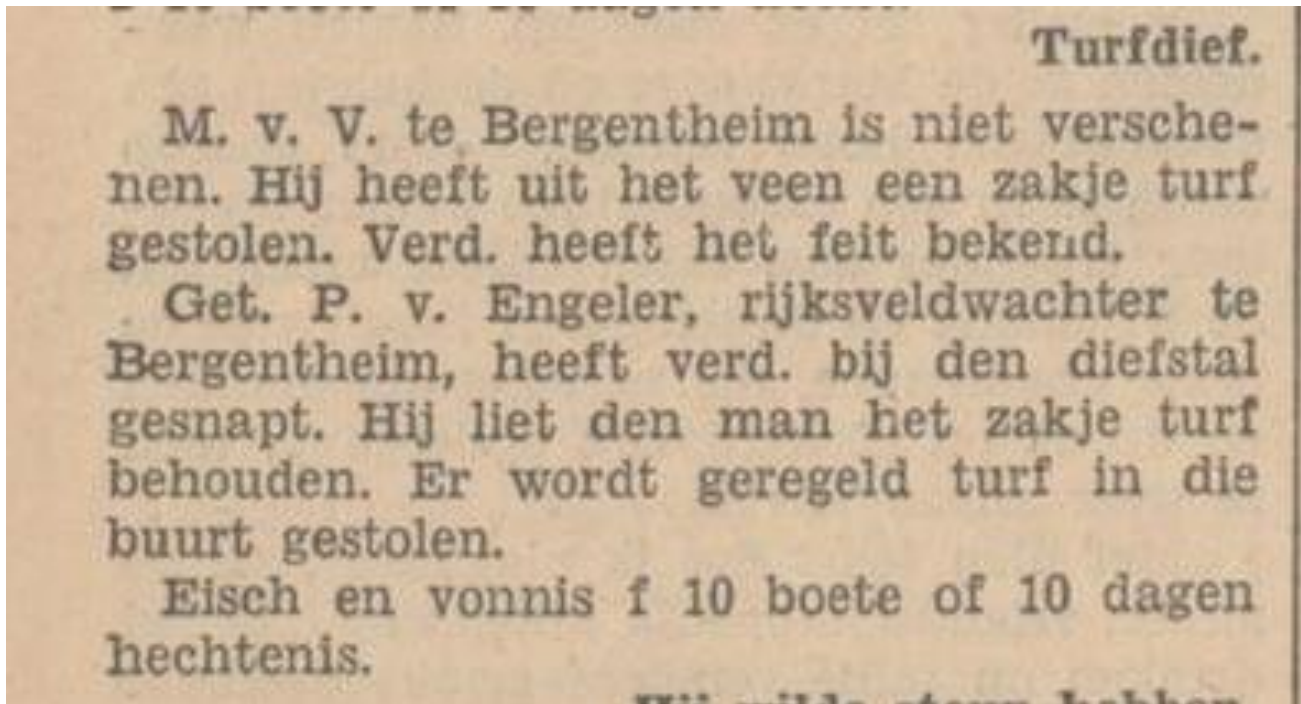
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergenheim&page=1&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000087301:mpeg21:a0066&resultsidentifier=MMHCO01:000087301:mpeg21:a0066&rowid=8

17-05-1935

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergenheim&page=1&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMKB23:001362102:mpeg21:a00093&resultsidentifier=MMKB23:001362102:mpeg21:a00093&rowid=20

Tien dagen hechtenis voor een zakje turf?

Bron: Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant

Om een turfje.

In het veen steekt het wel op een turfje. Dat ondervond de verd. M. v. V. uit Bergentheim, die niet verschenen is. Hij had wat turf gestolen van een turfhoop van een zeke-
ren J. De verbalisant zegt, dat er over het al-
gemeen nogal veel met gestolen turf gestookt
wordt en men er in het veen nauwelijks aan
denkt om brandstof te koopen. Hoe het ook
zij, verd. werd betrapt, nadat de veldwachters
dagen en nachten tevergeefs op de loer gelegen
hadden. De man moet nu voor deze turf aan
den staat conform den eisch van den officier
f 10 betalen of 10 dagen gaan zitten.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=2&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMGAHE01:234824020:mpeg21:a00086&resultsidentifier=MMGAHE01:234824020:mpeg21:a00086&rowid=41>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=5&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000087309:mpeg21:a0025&resultsidentifier=MMHCO01:000087309:mpeg21:a0025&rowid=2

Tja, staken om het loon... en dan ontslagen worden... andere tijden !

Bron: Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant

DE VEENDERIJEN TE BERGENTHEIM EEN EEUW VAN ONTGINNINGEN

Waar de Möllinckvaart in de Vecht uitmondt, werd een sluisje gebouwd met een woning. Hieruit werd aanvankelijk de vervoering begonnen.

Het Oosten van ons land en het daarmee samenhangende gebied van Duitsland is sinds het nieuw-diluviale tijdperk rijk geweest aan hoogveen. Nog voor drie eeuwen ongeveer strekte zich een onafgebroken hoogveen moeras uit van de Groningsche zeekei tot aan het Schoonebeekdal in Z.O. Drente; verder tusschen den Hondsrug in het Westen en de Kanaal in 't Oosten, welk laatste moeras de tegenhanger was van het groote hoogveen ten Oosten van de Kanaal.

Ten Zuiden daarvan ontwikkelde zich een ander, vrijwel eveneens aangesloten hoogveengebied. Dit werd gevormd door de venen van de Dedemsvaart en Hoogeveen, op de grenzen van Overijssel en Drente en zette zich naar het Noorden voort in de venen op de grenzen, waartoe als sluitstuk naar het Zuiden zich het groote Almeloosche veen en het Rijssensche veen hebben ontwikkeld.

In deze veenstrook, thans gestoffeerd met in het land verspreid liggende boerenboezingen, wat denneboezingen en opgaand hout, werd nu honderd jaar geleden door mr L. A. van Royen, toendertijd notaris te Zwolle, bedrijvigheid gebracht, omdat op zijn initiatief er het vorvenen met kracht werd ter hand genomen.

Uit het gedenkboekje, dat deser dagen door de N.V. Veenderij Erven mr L. A. van Royen, Bergentheim, werd uitgegeven, willen wij omtrent dit zegenrijke bedrijf het een en ander ontleenen.

Het veen bestaat, zooals bij een doorsnede blijkt, uit vijf lagen. De onderste hiervan is darg of doris, dat veel riet en sekgras bevat en dus een soort moerasveen is, hetwelk zich op den leensbodem heeft gevormd. In den loop der eeuwen dankte de volgende laag haar ontstaan aan de perzels, waarin de berken, het naaldbout en de struiken opgeschoten uit den moerasigen bodem. Deswege, en om de stobben, welke er later in zijn teruggevonden, heet deze tweede laag het stobbenveen. Daarop ligt het blauwe, of zwartveen, ontstaan uit het veenmos en andere veenplanten. Verder het acherp- of lokveen, ook wel lastveen genoemd, ook wel lastveen genoemd, dat zich vormde uit struikheide en wolgras, en ten slotte de bovenste laag, het grondveen of witveen, of boksterven, of boksterven, of boksterven of turfstrooiel, dat grootendeels

uit vergaan veenmos bestaat. Zij alle duiden naar het heel de tijdvakken aan, waarin de geschiedenis onzer aarde na den ijstijd kan worden verdeeld.

Mr L. A. van Royen, die aan de Dedemsvaart al een veenderij besat en naar gelegenheid voor uithouding zocht, vond deze te Bergentheim. Daar deed men ook al aan vervenen, doch zoo te hooi en te gras, gelijk het den beschikker over de onverdeelde marktgronden, Berend Vennebrugge, in de mits kwam.

Dere Berend Vennebrugge heeft, als men het goed beschouwt, tot de cultiveering van de bestaande veenmogelijkheden den stoot gegeven. Hij was een jongen uit Ambt-Hardenberg, door zijn huwelijk ingetrouwd in de markt Bergentheim. Aangent hij een ondernemend man was, met vele pijlen op zijn boog, werd hij ook vervener.

Bovendien had hij de Möllinckvaart, die in de kronkelende Vecht uitmondde en tot in het hart van het veen liep, daarbij tot

zijn beschikking. Wat lag er dus meer voor de hand, dan deze natuurlijke omstandigheden te benutten. Het veen tot turf te doen rijpen, deze langs de vaart met bokken naar het sluisje bij „Mansboer“ te laten transporteren, ze daar te laten overliden in de zg. „Vecht-schepen“, waarna het vervoer naar Zwolle plaats zou vinden, dat aldus simpel, maar direct van brandstof werd voorzien.

Mr van Royen zag dat alles. Doch hij nam nog meer waar. Hij zag bovendien de mogelijkheden, welke in deze onderneming schuilen. Hij kocht gronden naast die van Vennebrugge, en liet een bokaloof graven vanuit de Oude Vecht. Zijn groote kans kwam, toen in 1850 de Overijsselsche Kanaal Maatschappij begon met de uitvoering van een waterverbinding tusschen Twente en Zwolle. Hier was de kans om de Vecht met haar wisselende waterstanden uit te kunnen schakelen. Mr van Royen bevond de daarom de aanleg van het kanaal Almelo—Coeverden en zoo verder als zijtak van het kanaal Zwolle—Almelo. Hij moest daarbij evenwel in de kosten participeren en ook Berend Vennebrugge moest dat doen wilde hij verder het volle profijt van zijn veen kunnen trekken. Beiden verklaarden zich hiertoe bereid. Vennebrugge bleef echter, toen het erop aankwam, in gebreke, en Van Royen kreeg daardoor de gelegenheid door aankoop van diens gronden zijn bezittingen uit te breiden.

De betekenis, welke hij voor Bergentheim zou krijgen, bleek toen pas goed. Want hij was nu tevens eigenaar geworden van het strategische punt: de sluis bij „Mansboer“ en van de Möllinckvaart.

Niets kon hem derhalve weerhouden het gebied tot volledige exploitatie te brengen, en dat geschiedde nu ook. Nieuwe gronden werden verder toegevoegd, door rulling van de marktrechten op het veen, die in het bezit waren van aanwonende boeren, met die op de landen langs de Vechtboorden, waarvan de heer Van Royen eigenaar was, doch voor hem minder betekenis hadden dan de eerstgenoemde.

Er ontstond zodoende een groot aaneengesloten gebied en de tijd, die volgde, zoot het begin van de 100-jarige periode worden, waarin het bedrijf zijn grooten bloei tegemoet ging.

De Overijsselsche kanalen kwamen tot stand. Mr v. Royen liet er de Van Royens wijk op graven, een vaart, die thans vijf kilometer lang is en doorloopt tot aan Kloosterhaar. Steeds verder trok men het land in, steeds intensiever vond de exploitatie plaats. Nieuwe kanalen werden bijgegraven, zoowel voor ontwatering als voor het vervoer der turf. Tot welk een omvang dit tenslotte leidde, blijkt om, uit het feit, dat de veenderij thans over de 40 K.M. kanaalvakken haar eigendoms kan noemen en naast deze waterwegen, later ettelijke kilometers smalspoor heeft moeten aanleggen, om het vervoer behoorlijk te kunnen verzorgen.

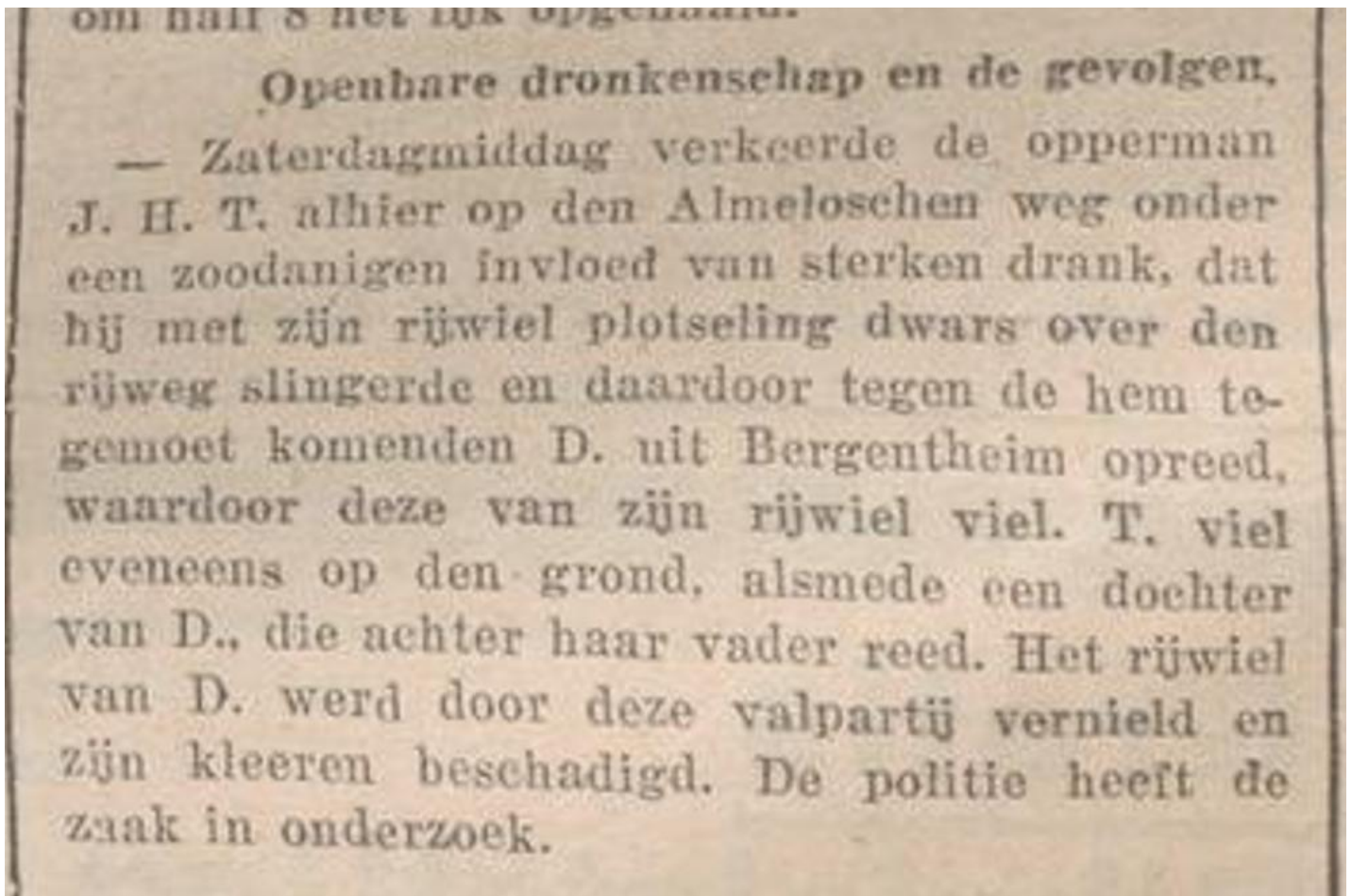

De Van Royen's hoofdruik met een der sluiskolken

brenge
Vrijheidsberoving?
Door de rijkspolitie is tegen W. B., G. St. hvr.
van W. B., en H. J. B., allen uit Stegerveld
en tegen B Meijer te Dedemsvaart procesver-
baal opgemaakt, terzake van verdenking van
vrijheidsberoving en mishandeling van G. J.
Bouwhuis te Bergentheim.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000087193:mpeg21:a0178&resultsidentifier=MMHCO01:000087193:mpeg21:a0178&rowid=39

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=3&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMKB23:001348036:mpeg21:a00059&resultsidentifier=MMKB23:001348036:mpeg21:a00059&rowid=2>

BERGENTHEIM DE NIEUWE VLOTBRUG

Gistermiddag in gebruik gesteld.

Vrijdagnamiddag om vier uur waren, in verband met de ingebruikneming der nieuwe brug voor den Stationsweg alhier, een groot aantal belangstellenden ter plaatse aanwezig. Toen de voorzitter van Plaatselijk Belang van Bergentheim, de heer W. Banis, hoofd der o.l. school te Bruchterveld, het woord nam, merkten wij o.a. op den burgemeester van Ambt Hardenberg, de gem.-secretaris, den hoofdopzichter der Ov. Kanaal Maatsch. ir. J. H. Levert te Raalte, den heer H. Botterweg, opzichter bij die Maatschappij te Hellendoorn, den heer J. W. A. v. d. Pijl, directeur der N.V. Veenderij Erven van Roljen alhier en het voltallige bestuur van Pl. belang.

Spreker ging de voorgeschiedenis van het tot stand komen der brug na. Want reeds jaren geleden was geprobeerd de ondoelmattige vlotbrug door een nieuwe, meer voor het steeds drukker wordende verkeer geschikte brug, te vervangen, doch steeds was zulks om financieele redenen tot dusverre achterwege gebleven. Totdat dit voorjaar het bestuur van Pl. Belang door den directeur der N.V. Veenderij van Roljen voor een bespreking was uitgenoodigd, welke bespreking, dank zij de groote bereidwilligheid en medewerking van den heer v. d. Pijl, tot het gewenschte resultaat heeft geleid.

Spr. dankte den heer van der Pijl dan ook hartelijk voor diens medewerking en tevens de uitvoerders.

In het volste vertrouwen gaf Pl. Belang thans de brug over aan den heer Levert, hoofd-opzichter der Ov. Kanaal Maatsch., overtuigd zijnde, dat de bediening en verzorging ervan niets te wenschen zal overlaten.

Vervolgens sprak de heer Levert, woorden van dank aan den directeur van de Veenderij van Roljen, die zooveel belangstelling voor het bouwen van een nieuwe brug bij de directie had weten te wekken, dat tenslotte een gunstig resultaat was bereikt. Zeer gaarne aanvaardde spr. de nieuwe brug, verzekerende, dat de verzorging en bediening bij de Ov. Kanaal Maatsch. in goede handen zal zijn. Tevens maakte hij den burgemeester van Ambt Hardenberg een complimenten met de flinke aanwinst in zijn gemeente, en de uitvoerders voor hun werk.

Hierop was het oogenblik aangebroken waarop de burgemeester het lint doorknippte, zoodat de brug in gebruik was gesteld.

Ook van zijn kant dankte de burgemeester „Plaatselijk Belang” voor haar vasthoudendheid in deze, den heer van der Pijl voor diens medewerking. Spr. besloot met de woorden: Zoo kan men zien, dat particulier initiatief ook nog wel iets tot stand kan brengen.

De nieuwe brug is een groote en fraaie aanwinst voor Bergentheim.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=6&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifie=MMHCO01:000088695:mpeg21:a0114&resultsidentifie=MMHCO01:000088695:mpeg21:a0114&rowid=47>

Een bruiloft, een meisje en mishandeling.

J. H. V. te Radewijk, gemeente Ambt-Hardenberg, zou een zekeren V. te Radewijk met een mes gestoken hebben.

Verdachte zegt, dat V. zijn meisje beleedigd heeft. Ze was op een feestje geweest en ging met eenige bekenden en familie naar huis. V. liep haar achterna, hij wilde blijkbaar met het meisje „uit”, volgens verdachte. Verdachte heeft later V. daarover gesproken en hem toegevoegd, dat hij niet meer bij hem aan de deur behoefde te komen. V. kwam op een goeden dag met paard en kar (hij was koopman) toch bij verdachtes huis aan. Verdachtes broer zei, dat hij niks zou verkopen en waarschuwde zijn broer. Verd. kwam in dreigende houding op V. aan. V. sloeg uit zelfverdediging met de zweep. Dat maakte verdachte zoo woedend, dat hij met het mes getuige in den arm stak.

De onkostenrekening van V. is nogal groot; ze bedraagt f 57.80. Get. V. verklaart, dat hij drie dokters noodig had en naar Zwolle moest om een bezoek te brengen aan een specialist. Hij zegt verder, dat het hem er niet om te doen was om met het meisje uit te gaan.

Get. H. V., de broer van verdachte, zegt bij de verklaringen, dat verdachte geen mes in zijn hand had, toen V. met de zweep sloeg.

Get. mej. H. G., zegt, dat ze op een feestje te Bergentheim was geweest en dat V. praatjes heeft rondgestrooid, dat ze met andere jongens „uit” zou zijn geweest.

De officier vindt de mishandeling ernstig en vraagt een maand gevangenisstraf.

De verdediger, Mr. Hattink, wijst op de houding van V. en pleitte clementie.

Vonnis: 1 maand gevangenisstraf voorwaardelijk met 3 jaar proeftijd en f 27.85 schadevergoeding.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=4&maxperpage=50&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1935%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMGAHE01:234810029:mpeg21:a00140&resultsidentifier=MMGAHE01:234810029:mpeg21:a00140&rowid=2

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=3&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000087049:mpeg21:a0105&resultsidentifier=MMHCO01:000087049:mpeg21:a0105&rowid=1>

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=40&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifie=MMHCO01:000089077:mpeg21:a0051&resultsidentifie=MMHCO01:000089077:mpeg21:a0051&rowid=7>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=13&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMKB23:001532078:mpeg21:a00039&resultsidentifier=MMKB23:001532078:mpeg21:a00039&rowid=1

Een bronzen medaille in de orde van Oranje Nassau werd wegens getrouwe plichtsvervulling toegekend aan de arbeiders J. Lensen, G. J. Schoenmaker, R. Nieuwenhuis en J. Nieuwenhuis te Bergentheim werkzaam bij de N.V. Veenderij Erven mr. I. A. van Roijen. Een foto van de geridderden. Achter hen van links naar rechts: de gemeente-secretaris van Ambt-Hardenberg de heer Resink, burgemeester Oprel, mevr. Oprel, mevr. v. d. Pijl en den heer v. d. Pijl, adm. van genoemd bedrijf.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=14&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000087049:mpeg21:a0041&resultsidentifier=MMHCO01:000087049:mpeg21:a0041&rowid=2

Leuk zeg... een concert afsluiten met vuurwerk! In die tijd hadden we nog 2 muziekverenigingen in Bergentheim, die later zijn opgegaan in muziekvereniging Beatrix.

Bron: Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant

KIND VERDRONKEN.

BERGENTHEIM, 21 Sept. — Terwijl de ouders naar de kerk waren, is gistermiddag het 6-jarig zoontje van den landbouwer H. Salomons te Bergentheim in de van Royenswijk geraakt en verdronken.

WEERBERICHT.

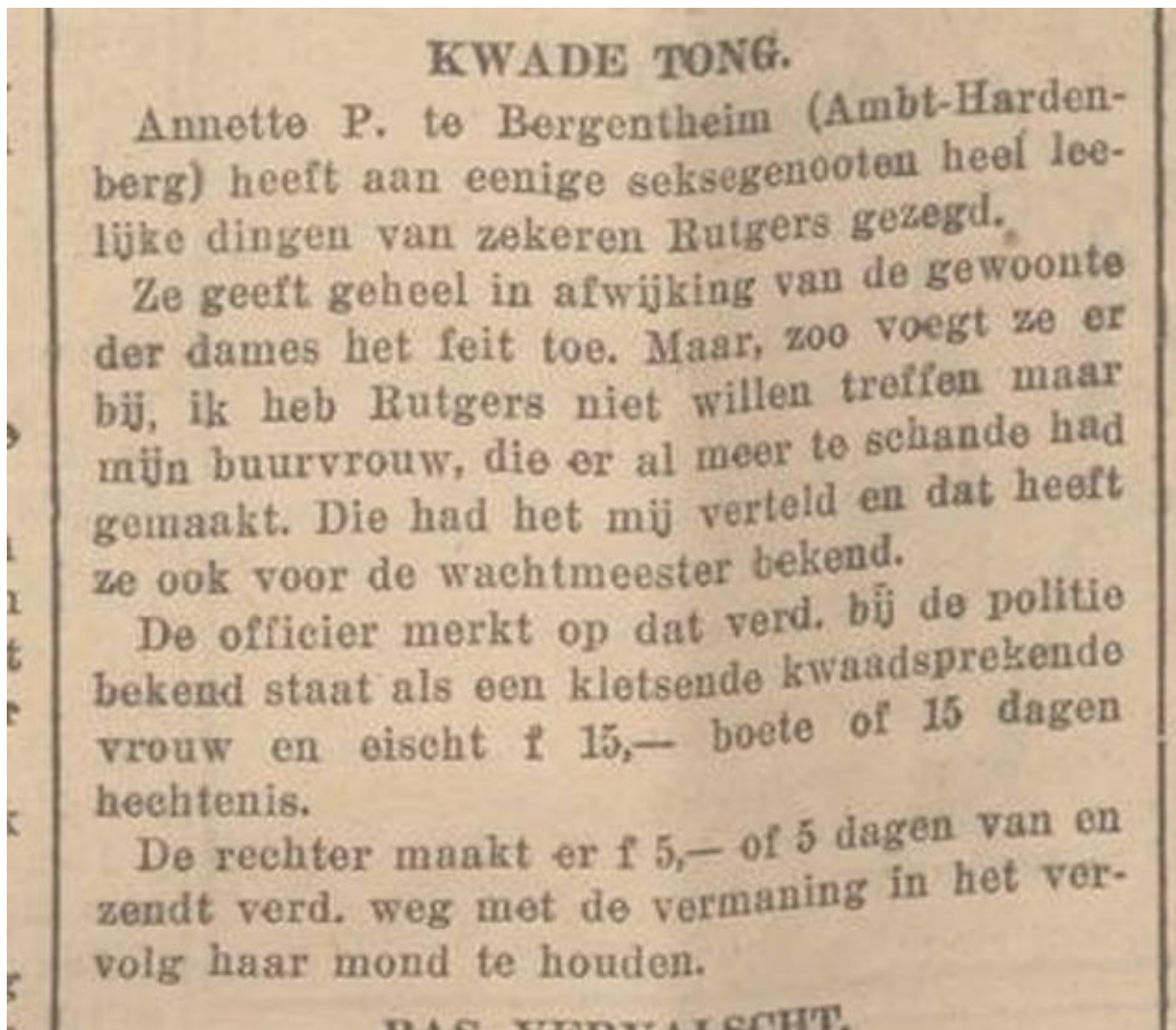
Matige tot zwakke Zuid-Westelijke tot Westelijke wind, half tot zwaar bewolkt of betrokken, wellicht nog eenige regen, weinig verandering in temperatuur.

Bron: *De Graafschap-bode*

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=5&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:011189898:mpeg21:a0081&resultsidentifier=ddd:011189898:mpeg21:a0081&rowid=1

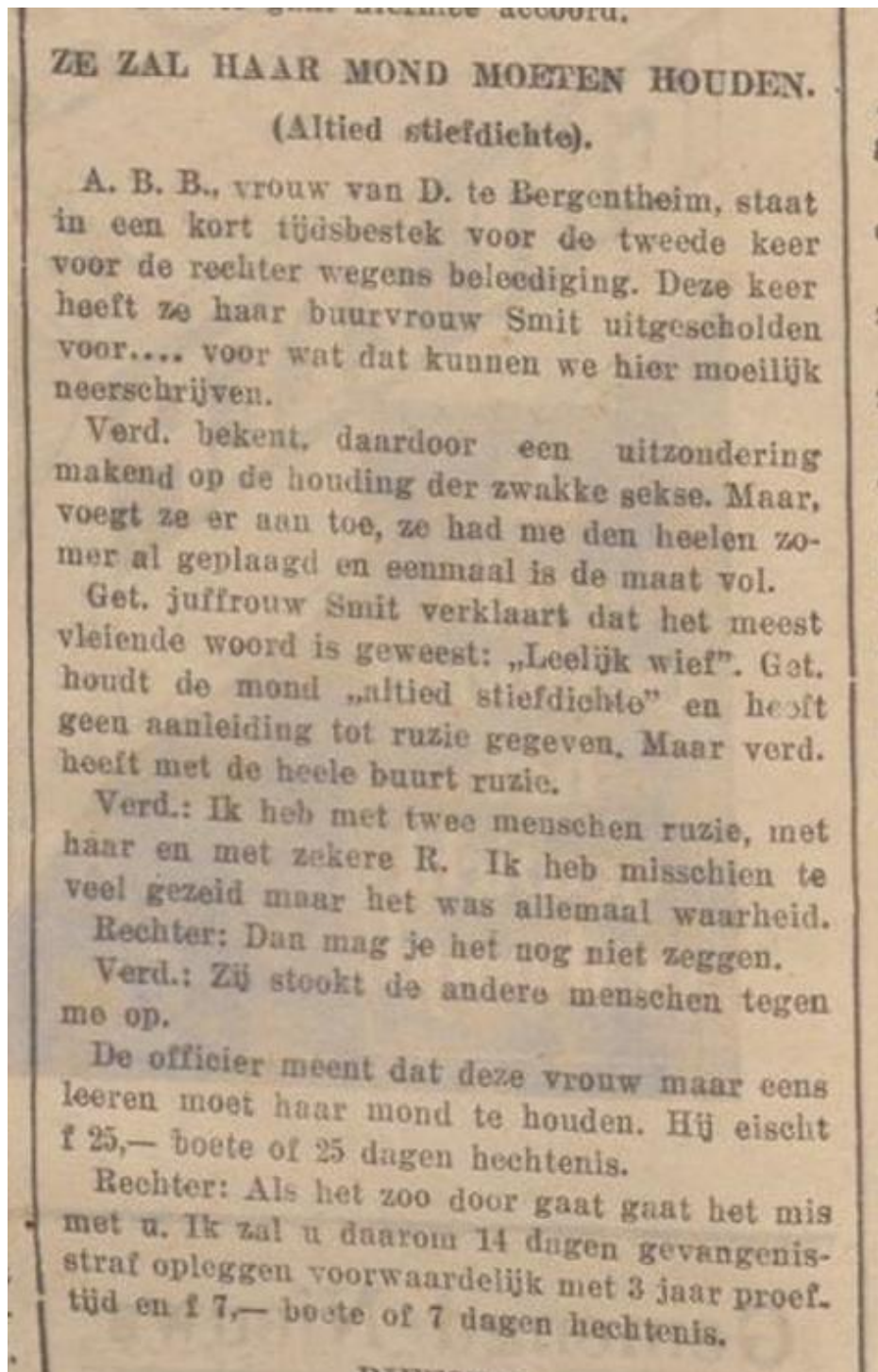
Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=18&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMKB23:001354015:mpeg21:a00144&resultsidentifier=MMKB23:001354015:mpeg21:a00144&rowid=9>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=14&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMGAHE01:234804013:mpeg21:a00024&resultsidentifier=MMGAHE01:234804013:mpeg21:a00024&rowid=8

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=24&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMKB23:001354027:mpeg21:a00127&resultsidentifier=MMKB23:001354027:mpeg21:a00127&rowid=4

Provincie en Omgeving

BERGENTHEIM

Onvoorzichtigheid gestraft.

Dezer dagen geraakte door eigen onvoorzichtigheid — hij hield zich n.l. aan den zijkant van een auto, bestuurd door den chauffeur E. Dekker alhier, terwijl deze over de brug reed, vast — de jeugdige F. Bals bekneld tusschen brugleuning en auto. Op zijn geschreeuw stopte de chauffeur onmiddellijk. Het bleek toen, dat de jongen een vleeschwonde aan zijn linkerheup had opgelopen, zoodat hij naar huis moest worden gedragen, waar dr. Post geneeskundige hulp verleende.

Een waarschuwing voor anderen zich niet aan auto's of aanhangwagens vast te houden.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=48&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000086952:mpeg21:a0020&resultsidentifier=MMHCO01:000086952:mpeg21:a0020&rowid=3

Het begin van kapperszaak en smederij Dekker:

En zo zag het er in ongeveer 1950 uit:

Bron (krant): Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant

Bron (foto): Foto negatieven verzameling Tom Ernst

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=9&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-01-1936%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1936%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMKB23:001533143:mpeg21:a00121&resultsidentifier=MMKB23:001533143:mpeg21:a00121&rowid=3

Voorheen had iedereen een eigen waterput....

Drinkwatervoorziening Bergentheim.

Na eenige discussie wordt z.h.s. besloten op voorstel van B. en W. in het vertrouwen dat ook de gemeente Ommen (wat de buurtschap Beerzerveld betreft) meewerkt de buurtschap Bergentheim aan te sluiten aan de drinkwaterleiding en de gemeente voor een som van f 27500.— ter zake gerant te doen zijn.

Besloten werd tot het om-niet in eigednom aanvaarden van een brandspuit thans in eigendom toebehoorende aan de N.V. Veenderij Erven Mr. I. A. van Roijen te Bergentheim.

Met alg. st. werd tot onderwijzeres aan de o.l. school te Kloosterhaar ingaande 24 Januari benoemd mej. M. W. M. de Jager te Geldrop.

Bron: Overijsselsch Dagblad

Bron: Christelijk social dagblad voor Nederland De Amsterdammer

DE EERSTE STROO- KARTONFABRIEK IN OVERIJSSSEL

DE LANDBOUWERS IN BERGENTHEIM NEMEN HET INITIATIEF

In de gemeente Ambt-Hardenberg hebben zich de laatste jaren groote veranderingen voltrokken. Groote complexen woeste gronden zijn er ontgonnen en daarop werden nieuwe welvarende boerenbedrijven gesticht.

De snel voortschrijdende ontwikkeling van het landbouwbedrijf deed vele vraagstukken naar voren komen.

Het veenkoloniale landbouwbedrijf verbouwt hoofdzakelijk aardappelen en granen. Voor de aardappelen werd, wat de eetaardappelen betreft, een afzetgebied gevonden in Twente, wat de fabrieksaardappelen betreft, deze worden geleverd aan de aardappelmeeifabriek te Coevorden, hetgeen in de campagne aan tientallen arbeid verschaft. Het graan heeft als bijproduct het stroo, en de verwerking ervan is een vraagstuk, dat veel zorgen baart.

Ook in Bergentheim — en dit geldt evenzeer voor de veenkoloniale boeren van Vroomshoop en Dedemavaart — is dit het geval. Fabrieken, die het stroo verwerken, worden alleen gevonden in het Noorden van ons land. De aflevering aan die fabrieken vergt hooge vrachtkosten. Daarnaast staat echter de belangentegenstelling tusschen de voortbrengers van het stroo, de boeren, en de verwerkers ervan, de strookartonfabrikanten.

Dit deed bij de boeren in Bergentheim Vroomshoop en Dedemavaart de gedachte rijzen om in het centrum van deze drie gebieden, dus te Bergentheim, een eigen strookartonfabriek te bouwen.

Er is reden, om in dezen tijd groote bewondering voor dit initiatief te hebben, want het stichtingskapitaal zal niet minder dan f 800.000 — à f 1 miljoen groot moeten zijn. De uitwerking der plannen is met groote energie ter hand genomen en thans zijn de laatste voorbereidende werkzaamheden opgedragen aan een commissie bestaande uit de heeren J. W. A. v. c. Pijl, administrateur der N.V. Veenderij Erven Mr. I. A. v. Roijen te Bergentheim, W. Salomons te De Krim en R. v. d. Vecht te Luttich.

De moeilijkheden die de stichting van de fabriek in den weg staan zijn groot. We noemen slechts de handelsbelemmeringen, doch er zijn nog verschillende mogelijkheden voor den afzet van strookarton, die thans ernstig onderzocht worden.

Indien de fabriek inderdaad verrijst is de kans groot, dat ook de exploitatie der Noord Ooster Lokaal Spoorweg gunstig beïnvloed wordt, door het grooter vrachtvervoer. Met de Nederlandsche Spoorwegen zijn over deze aangelegenheid reeds onderhandelingen geopend.

Nog andere vervoersmogelijkheden worden ten behoeve van de fabriek overzogen.

Zoo zal de Van Roijenshoofdijk, eertijds het belangrijke afvoerkanaal voor de turf, nu weer worden gedempt en zal daar een der wegen worden gelegd, die de toekomstige fabriek verbinding geeft met de groote wegen naar Twente en verder naar Holland. Te Kloosterhaar toch zal deze weg aansluiten op den provincialen weg naar Almelo en op dien naar Langeveen. De plannen voor de demping van deze wijk zijn reeds door Den Haag goedgekeurd — de kosten worden gedragen door belanghebbenden en het Werkfonds — en binnenkort kan met de uitvoering een begin worden gemaakt.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-01-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-01-1939%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifie=MMHCO01:000088948:mpeg21:a0109&resultsidentifie=MMHCO01:000088948:mpeg21:a0109&rowid=3>

Vrijdag 3 Maart 1939

PROVINCIALE OVERIJSSSELSCHE EN ZWOLSCHE

Buurten van Ambt-Hardenberg

Bergentheim het vooruitstrevende

VORIGE week waren we in Rheezeveer; ditmaal richten zich de voorwielen van het kleine reportagewagentje, dat in Centraal Overijssel zoo langzamerhand een zekere bekendheid gekregen heeft, om zijn buitennissigen vorm, naar Bergentheim.

Het is heel wat gemakkelijker in die buurtschap van Ambt Hardenberg te bezijn bijzonderen vorm, naar Bergentheim, dat dezen winterschen middag zoo rustig aan het glimmende kanaalwater ligt, dat er welvaart bracht in voorbije dagen, Bergentheim maakt op den be-
zoeker een volwassen indruk. In vroeger jaren stapten zij, die voor zaken of anderszins in Bergentheim en den wijden omtrek tot Vroomshoop toe, moesten zijn, aan het stationnetje hier af, om te voet met een schip, of paard en wagen verder het land in te gaan. Sindsdien zijn er tal van andere mogelijkheden gekomen en zoo is het een stevige weg, die u door een aantal behoorlijke bochten van den weg Marienberg—Hardenberg, naar Bergentheim voert.

Bergentheim maakt niet slechts een volwassen indruk met die kerken en scholen aan de vaart, die de plaats het aanzien van een dorpsgemeente op zichzelf geven, maar het maakt ook een welvarenden indruk. Die welvaart dankt de plaats in de eerste plaats aan de

turf, die jarenlang het voornaamste bodemproduct geweest is. Over die verveningen, we behoeven slechts den naam van de N.V. Veenderij Mr. I. A. van Roijen te noemen, waaraan Bergentheim in zekeren zin zijn ontstaan te danken heeft en men heeft aanstonds 't idee van den omvang van het vervenersbedrijf, over die verveningen hebben we reeds zoo dikwijls geschreven, dat het geen zin heeft er nog eens op terug te komen. Dat hier groote complexen gronden afgegraven werden en dat men thans die uitgeveende landen opnieuw een bewerking doet ondergaan, waardoor honderden hectaren, eertijds woeste gronden in een vruchtbare landouwe herschapen worden schreven we ook al vele malen. Dat is de nieuwe welvaart, die over dit land komen gaat. Want even als dat in een gedeelte van Rheezeveer het geval is geweest, zijn ook hier flinke boeren uit het Groningerland gekomen en ze hebben zich hoewel de Overijsselsche vakgenoot over zooveel roekeloos krachtverspillen bedenkelijk het hoofd schudde, hier gevestigd en U moet maar eens zien, wie hier gelijk gekregen hebben. Groote boerderijen, burchten, de groote schuur, als een toren oprijzend achter het architectonisch zoo fraaie voorhuis, staan hier in de uitgestrekte wijde landen. Ze staan ver van elkaar en tusschen de boerderijen streken zich geweldige vlakten uit, waarop de Groninger boeren hun landbouwproducten verbouwen. Ze durven wat, deze kerels en daarom bereiken ze wat!

Bergentheim groeit.

Zij hebben gemaakt, dat we Bergentheim hier, zonder overdrijving, het praedicaat vooruitstrevend kunnen geven, want dit groot landbouwbedrijf moet immer expansiemogelijkheden hebben voor de grondstoffen, die het bedrijf oplevert. Vandaar de plannen om in Bergentheim een strookkartonfabriek te stichten, plannen, waaraan steeds met energie wordt door-
gewerkt en die eerlang zeker in daden zullen worden omgezet. Zoo ergens, dan blijkt hier, dat de Nederlandsche boer nog uit den bodem halen kan, wat er in zit. Vroeger was dat hier in Bergentheim turf en nu zijn het aardappelen en rogge en de talrijke industrieproducten, die met behulp daarvan weer vervaardigd kunnen worden.

Bergentheim groeit. Er staat daar aan de vaart een behoorlijke Geref. kerk, er is een kleinere Hervormde kerk, maar die heeft haar tijd al weer gehad, want, zooals we onlangs meldden, werd de bouw van een nieuwe kerk aanbesteed en terzijde van het oude kerkgebouw zal de nieuwe groote Hervormde kerk verrijzen.

De wegen.

We schreven hierboven, dat goede wegen naar Bergentheim leiden, van den weg Marienberg—Hardenberg. Er zijn evenwel ook verbindingen, die verbetering behoeven en wel die met Kloosterhaar en Sibculo, dat belangrijke centra van landbouw zullen worden in de toekomst. Over het dempen van de van Roijenswijk schreven we reeds. Het is een zeer belangrijk object, dat voor de toekomstige kartonfabriek vooral beteekenis hebben zal.

Een ander belangrijk wegenobject is de verbetering van den Boerendijk. De Boe-

meentebestuur van Ambt Hardenberg krachtige pogingen doet, om dezen weg in behoorlijken staat te brengen. Doch het kan niet zonder steun van de aangelanden tot verbetering overgaan.

De steun, die de landbouwers, wier bedrijven op den Boerendijk uitkomen, geven, is evenwel zeer betrekkelijk, naar wij vernamen en in enkele weken kwam het grootste deel van het benodigde bedrag bijeen, zoodat de rest zeker spoedig volgen zal. Dan kan ook deze belangrijke wegenverbetering, waarnaar reeds zooveel jaren met verlangen werd uitgezien, tot stand komen en verbindt in de toekomst Bergentheim niet slechts een weg met Kloosterhaar, doch ook met het nu nog afgelegen Sibculo.

Het landschap.

Niet slechts ten bate van de streek zelf is het toe te juichen, dat Bergentheim een goed wegnnet krijgt, ook voor hen, die deze streek slechts van „hooren zeggen" kennen, is het van belang, dat er mogelijkheden komen, om dit groote wijde land rustig te bezoeken en rustig te bekijken. Want dat is zeker de moeite waard. Het veenland heeft jarenlang bij de toeristen een slechten naam gehad, omdat het nu eenmaal onmogelijk heette, dat het interessant kon zijn.

Drenthe heeft in dat opzicht de eerste verrassingen gebracht. Zij, die het niet-tegenstaande alles, toch gewaagd hebben er een vacantiereis heen te maken, vonden een land van zeer bijzondere, grootsche en eenzame schoonheid.

Met het landschap rond Bergentheim is dat niet anders. Een golvend donker land is het, zoo ver het oog reikt. Hier en daar wordt het onderbroken door wat dennenbosch, of door een eenzame kleine boerderij, waarop, ver van de groote ontginningscentra, zij leven, die hier al lang geleden heen trokken, om er met hard werken een schamel bestaan te vinden. Grauwe, zware luchten trekken er over en ze vergrooten de somberheid van deze donkere aarde nog. Maar als dan opeens de zon doorbreekt, schieten er duizend kleuren uit deze donkerheid naar voren, het groen van dennenhout, het zilver van oude en jonge berken, zoo glanzend en pralend als een hooge viooltuin, tegen een achtergrond van diepe bassen, en aan den horizon het dakenrood van her en der verspreide woningen; nieuwe, frissche landarbeiderswoningen, waar gebouwd wordt aan een nieuwe toekomst.

Als we Bergentheim verlaten, rijden we langs wegen, waarlangs grauwe buizen opgestapeld liggen en arbeiders bezig zijn diepe geulen te graven.

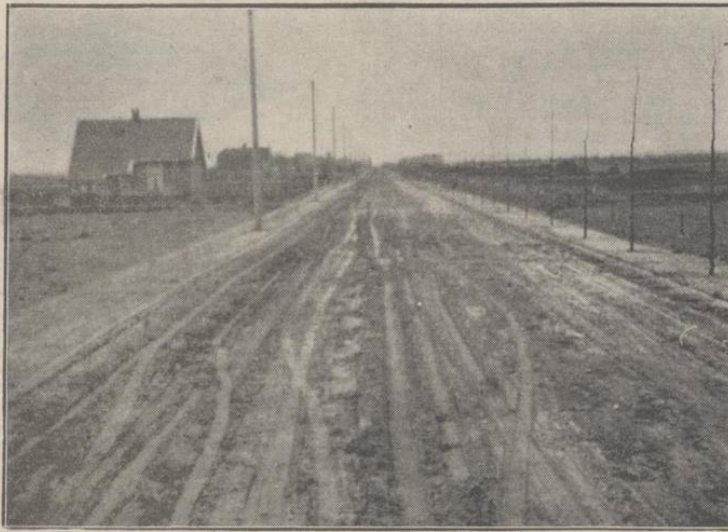
Dat is ten behoeve van de waterleiding, die naar deze buurtschap van Ambt-Hardenberg gelegd wordt en mede den vooruitgang zal stimuleeren.

We zeiden niet te veel, toen we Bergentheim het vooruitstrevende noemden!

In het centrum van Bergentheim. Aan de overzijde van het kanaal de oude Ned. Herv. Kerk. Daarnaast zal het nieuwe kerkgebouw verrijzen.

rendijk is thans nog een mulle zandweg, des zomers een oorzaak van veel stof voor de talrijke terzijde ervan gebouwde woningen, des winters, in natte dagen een grooten modderpoel. Vandaar dat het ge-

De Boerendijk, die waarschijnlijk, dank zij veler medewerking, verbeterd wordt.

BILJARTEN
De wereldkampioen-

SCHAKEN.
DE GELD.OV. SCHAAK-

Donderdag 6 April 1939

PROVINCIALE OVERIJSSSELSCHEN EN ZWOLSCHE COURANT

Het Groene Kruis te Hardenberg

33e Jaarverslag

De vereniging „Het Groene Kruis" te Hardenberg, hield in het lokaal voor Chr. belangen alhier haar 33e jaarvergadering.

De voorzitter, ds. Bouman, releveerde in zijn openingswoord het groote verlies, dat de Vereen. geleden had, doordat ds. Verrij om gezondheidsredenen als voorzitter had moeten bedanken; in hem verliest het Groene Kruis een man met buitengewone leidersgaven en met warm gevoel voor het gemeenschapswerk der vereniging. Spr. hoopte de voetstappen van zijn voorganger te mogen drukken.

Aan het door den secr., den heer Folkerts, uitgebracht jaarverslag, ontleenen we 't volgende:

In Maart is het Wijkgebouw te Bergentheim officieel geopend. 't Verwachten is, dat het gebouw aan de gestelde eischen zal voldoen en dat het in Bergentheim een cultureel punt zal worden, zooals de vertegenwoordiger van het hoofdbestuur in zijn rede opmerkte.

De aftredende leden, mevr. Kruizenga en de heeren v. d. Pijl, Smeenk en Weikamp werden met nagenoeg algemeene stemmen herkozen. In de vacature ds. Hoek, naar Wijhe vertrokken, werd gekozen ds. Bouman. In den loop van het jaar bedankte ds. Verrij als voorzitter wegens ongesteldheid. Dit besluit heeft het bestuur met diep leedwezen vervuld, immers ds. Verrij heeft zich sedert 1931, toen hij als voorzitter optrad, doen kennen als een man met voorzitterstalenten, iemand die zich met hart en ziel aan het mooie werk gaf. Tot zijn opvolger werd gekozen ds. Bouman. Het bestuur vergaderde 3 maal, het Dagelijksch Bestuur 7 maal.

Het ledental bedraagt nu 1807, tegen 1760 in 1937, dus een stijging van 47 leden.

De magazijnen te Hardenberg en Bergentheim werden naar behoefte aangevuld; er is voor een bedrag van f 199.98 nieuw aangeschaft, terwijl de waarde van de magazijnen is verzekerd voor f 2000.

Naar een sanatorium gingen 6 patiënten door bemiddeling van de vereniging, gedeeltelijk zijn de patiënten nog in de inrichtingen. Deze tak van dienst is altijd een zeer kostbare, ook al omdat de kuur in den regel lang duurt.

Verplegingswerk.

Het verplegingswerk is weer tot tevredenheid door de Zusters De Groot, De Jong en Bakker verricht.

Wat betreft het werk van Zr. de Groot, die het Noordelijk deel bewerkt, kan het volgende worden medegedeeld. Aan het ziekbed werden 1401 bezoeken gebracht.

Wat de t.b.c.-bestrijding betreft: Op een consultatiebureau is 13 maal geassisteerd. Begin Januari stonden onder toezicht 42 gezinnen en 37 patiënten; nieuw ingeschreven werden 4 gezinnen en 5 patiënten, afgeschreven 25 gez. en 20 pct., zoodat eind 1938 onder toezicht waren 21 gez. en 22 pct. (De groote afschrijving was het gevolg van den overgang van een gedeelte der wijk aan Zr. Bakker).

Twee woningen werden ontsmet, 5 keer lijf- en beddegoed. Eenmaal is een slaapkamer verbeterd en ook een woning, alsmede een ventilatie. Een patiënt ging naar de Röpcke-Zweersstichting. Vier kuurden dag en nacht, 2 des daags in een tent, 4 in de slaapkamer.

Zuigelingenbescherming.

Op een consultatiebureau is 20 keer geassisteerd; er werden 20 nieuwe zuigelingen ingeschreven, zoodat in dit gedeelte der wijk 42 kinderen onder toezicht stonden, waarvan enkelen naar het Bureau in Bergentheim gingen. Bij deze zuigelingen werden 567 bezoeken gebracht.

Van het werk van Zr. de Jong (Zuidelijk gedeelte) het volgende: Aan het ziekbed zijn in 138 gezinnen 1327 bezoeken gebracht. Naar het ziekenhuis in Hardenberg is 1, naar dat te Almelo 1 en naar dat te Deventer 1 pat. gebracht. Eenmaal is een woning ontsmet. In 84 gezinnen zijn 158 artikelen uitgeleend. Op het zuigelingenbureau is 20 maal geassisteerd.

Wat de t.b.c.-bestrijding betreft: Op het consultatiebureau 14 keer de zitting bijgewoond. Begin 1938 waren onder toezicht 24 gezinnen met 26 pat., nieuw ingeschreven 3 gez. met 3 pat., afgeschreven 7 gezinnen met 7 pat., zoodat einde 1938 onder toezicht stonden 20 gez. met 22 pat. Twee pat. kuurden in de slaapkamer, 1 in Son-

nevanck. Naar een vacantiëkolonie werden 9 kinderen uitgezonden; deze kinderen vereischten 67 bezoeken. Voor propaganda is lectuur verspreid, Zonnestraal-loten verkocht en Emmabloemcollecte gehouden. In 3 gezinnen is door Draagt Elkanders Lasten extra voeding verstrekt.

Zuigelingenbescherming: In 85 gez. 1075 zuigelingen, in 2 gez. 65 maal kleuters bezocht. Levertraan is 20, fruit 4 maal verstrekt. In 't afgelopen jaar waren 91 zuigelingen ingeschreven op het Bureau, met 584 bezoeken.

Zr. Bakker (Westelijk gedeelte) verrichtte het volgende: Aan 't ziekbed zijn in 70 gezinnen 1704 bezoeken gebracht. Bij 2 pat. werd de laatste hulp verleend. Naar het ziekenhuis te Hardenberg werden 5 patiënten gebracht, naar Deventer 1 patiënt. Twee keer een kamer ontsmet wegens roodvonk. Aan het kraambed 64 bezoeken gebracht.

Betreffende de t. b. c. bestrijding werd op het consultatiebureau 12 maal geassisteerd. Sinds 1938 stonden 24 gezinnen

en 23 patiënten onder toezicht. In deze gezinnen zijn 369 bezoeken gebracht en 12 artikelen uitgeleend. Twee maal is een woning, 2 maal lijf- en beddegoed ontsmet, 1 maal een slaapkamer verbeterd en 1 maal de ventilatie. Twee pat. kuurden in een sanatorium, 2 in 't ziekenhuis te Hardenberg, 4 dag en nacht in een lgtent, 1 in de slaapkamer. Naar een vacantiëkolonie gingen 6 kinderen.

Zuigelingenbescherming: Op het consultatiebureau is 18 maal geassisteerd; 27 nieuwe zuigelingen werden ingeschreven. Eind 1938 stonden onder toezicht 50 kinderen, waarvan enkele kleuters. Bij deze zuigelingen werden 360 bezoeken gebracht.

Moederkursus.

Te Rheeerveen is een Moederkursus gehouden onder leiding van de Provinciale Docente Zr. Mathei te Zwolle. Voor dezen cursus bestond groote belangstelling; 28 cursisten hebben hem tot het einde gevolgd.

Zuigelingen-bureaux.

Het aantal zittingen dat de Provinciale kinderarts dr. Unl hield, bedroeg te Hardenberg en te Bergentheim beide 22. Het aantal eerst-ingeschrevenen bedroeg te Hardenberg 50 en te Bergentheim 46, het

aantal bezoeken te Hardenberg 825 en te Bergentheim 584. Er is vergeleken met 1937, vooruitgang te bespeuren: de moeders komen veel geregelder terug. De fleschvoeding is te Hardenberg nog steeds veel te hoog; te Bergentheim is ze zeer laag te noemen.

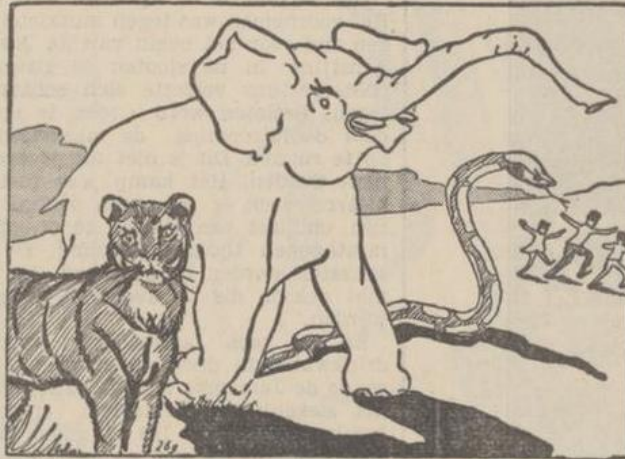
Emmabloemcollecte.

Met medewerking van de hoofden van scholen is er weer een Emmabloemcollecte gehouden, die f 153,23 opbracht. Waar de opbrengst uitsluitend besteed wordt voor de plaatselijke t.b.c.-bestrijding, behoorde ze veel en veel grooter te zijn.

Ziekenhuis Röpcke-Zweersstichting.

Het jaar 1938 is wat de verpleegdagen betreft gunstiger geweest dan 1937. Op 1 Jan. '38 waren aanwezig 13 pat., opgenomen 317 pat., overleden 18 pat., ontslagen 294 pat., zoodat eind December nog aanwezig waren 18 pat. Het aantal verpleegdagen bedroeg 6938 of 608 meer dan in 1937. In de Inrichting zijn 25 kinderen geboren. Operaties werden verricht door dr. Reinking 133, door dr. Weber 11 plus 7 gevallen voor buitengewone bevallingen. De spreekuren voor dr. Nienhuis, oornus- en keelarts, werden goed bezocht. In den loop van 't jaar vertrokken de

Sambo de Olifant

269. Even keek Sambo verbaasd, toen draaide hij zich woedend om en zei: „Dat is wat moois, ik ga nog wat groote dieren halen en dan gaan we naar den sultan zelf". Maar Filip en Jan vertelden gauw aan den Sultan wat hen dien nacht was overkomen. Doch toen Jan uit het raam keek, zag hij menschen hard wegrennen, en daar kwamen aan . . . een groote tijger, een slang en Sambo.

270. De menschen in het paleis vluchtten naar het dak en ook de Sultan vond daar een schuilplaats. „Water", trompetterde Sambo. „Water", siste de slang. „Water" brulde de tijger. Maar de oudste kamerdienaar riep dat ze pas water zouden krijgen wanneer de Sultan genezen was. Dus keerden de dieren eindelijk terug en de bedienden kregen opdracht een zware schutting rond den tuin te bouwen.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-05-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-05-1939%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000089132:mpeg21:a0013&resultsidentifier=MMHCO01:000089132:mpeg21:a0013&rowid=2

In 1939 was dominee Diemer al 40 jaar predikant. Maar hij wilde daar onopgemerkt aan voorbij gaan. Toch stond het alvast in de krant; onbekend of hij dat wel waardeerde...

De Casper Diemerschool is naar deze predikant vernoemd.

Bron: Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-06-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2230-06-1939%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010989774:mpeg21:a0099&resultsidentifier=ddd:010989774:mpeg21:a0099&rowid=1>

DE STROOCARTONFABRIEK TE BERGENTHEIM

Plan tot zuivering van afval- water goedgekeurd

De commissie inzake waterverontreiniging heeft het plan tot zuivering van het afvalwater van de op te richten stroocartonfabriek te Bergentheim goedgekeurd, waardoor één der moeilijkste kwesties is opgelost. Er zal een septic-tank worden gemaakt, waarvan de kosten ongeveer f 70.000 bedragen. Deze tank heeft een capaciteit, voldoende voor twee papierbanen, doch in verband met de te verwachten quote-regeling zal voorloopig slechts één papierbaan in werking worden gesteld.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-08-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-08-1939%22%29&redirect=true&identifier=MMHCO01:000080964:mpeg21:a0042&resultsidentifier=MMHCO01:000080964:mpeg21:a0042&rowid=1

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=5&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-08-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-08-1939%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000080972:mpeg21:a0093&resultsidentifier=MMHCO01:000080972:mpeg21:a0093&rowid=1

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-08-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-08-1939%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000080982:mpeg21:a0028&resultsidentifier=MMHCO01:000080982:mpeg21:a0028&rowid=4>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+ _gte_ +%201-10-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+ _lte_ +%2231-10-1939%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMHCO01:000081040:mpeg21:a0047&resultsidentifier=MMHCO01:000081040:mpeg21:a0047&rowid=2

De demping van de Van Roijenswijk

Grootsche toekomstplannen voor Bergentheim.

ONGETWIJFELD is het beginselbesluit van den raad van Ambt-Hardenberg, om over te gaan tot demping van de Van Roijenswijk, van verstrekkende beteekenis voor de ontwikkeling van Bergentheim.

De Van Roijenswijk is oorspronkelijk gegraven voor het vervoer van turf en vormt de verbinding tusschen de buurtschap Kloosterhaar en Bergentheim. Nu echter het veen langs deze wijk vergraven is, en de honderden ha woeste grond in goeden cultuurgrond is omgezet, heeft deze wijk niet veel beteekenis meer, al is ze nog niet geheel overbodig geworden. Voor het schippersbedrijf van heden deugt zij echter ook niet meer, daar in deze wijk verschillende „schutten” zijn aangebracht, welke veel oponthoud veroorzaken.

Zoodra de wijk gedempt is zal dit tot het verleden behooren. Wel moeten verschillende instanties nog hun goedkeuring aan de plannen geven, doch gezien de voorbereiding mag worden aangenomen, dat dit geen stagnatie zal geven.

Voor de toekomstige ontwikkeling van Bergentheim is het plan van groote be-

teekenis. Vroeger was het gebied waar het meerendeel der bewoners was aangewezen op de verdiensten, die het veen gaf, zijn in de latere jaren, mede door de werkverschaffing en de Landarbeidersvereniging „Het Belang van den Arbeider”, hier tientallen landarbeidersplaatsjes op de dalgronden verzezen, terwijl thans nog een plan onderhanden is, voor welks uitvoering de regeering een crediet verleende van rond f 180.000. Ruim twee honderd arbeiders meer dan vorig jaar zijn bezig het terrein in cultuur te brengen.

Door de demping van de Van Roijenshoofdwijk zal een goede wegverbinding ontstaan tusschen den provincialen weg van Kloosterhaar naar Twente en de verbinding met den grooten weg naar Drente en Groningen.

Deze verbetering zal tot stand kunnen komen door den steun van verschillende instanties. De bijdrage in de arbeidsloozen, die het rijk heeft toegezegd voor het aanleggen van de aardebaan en het dempen van de wijk bedraagt f 125.000. Daarnaast heeft de minister van economische zaken een bijdrage toegezegd van f 15.000. Ook de aanliggende eigenaren zijn goed voor den dag gekomen. Niet minder dan f 50.000 wordt door hen in de aanlegkosten bijgedragen. Dan blijft er nog f 40.000 te dekken. Daarvan is f 20.000 noodig voor den aanleg van twee bruggen, die nog in den weg moeten komen. Ged. Staten van

Overijssel hebben toegezegd, behoudens goedkeuring van Prov. Staten, de kosten daarvan, die worden geraamd op f 20.000, voor hun rekening te nemen. Tenslotte draagt de gemeente Ambt-Hardenberg, die ten eerste belang heeft bij de ontwikkeling van dit gebied, f 20.000 bij.

Het is te wenschen, dat binnen afzienbaren tijd met den aanleg kan worden begonnen. Te meer omdat er nog verschillende andere plannen voor deze streek op het programma staan. We bedoelen daarmede de stroocartonfabriek, waarvan de voorbereiding der stichting in een gevorderd stadium is gekomen. Deze cartonfabriek zal worden gesticht door de op den in cultuur gebrachten grond zich gevestigd hebbende landbouwers, die door hun groote „Amerikaansche” bedrijven groote producenten van stroo zijn. Daarnaast worden er op de dalgronden duizenden hectolters aardappelen verbouwd. Zoo is er een bedrijf van 400 bunder, waarvan op het oogenblik reeds 75 bunder in cultuur is, waarvan dit jaar ongeveer 35.000 hectoliter aardappelen worden geoogst. Dezen moeten alle naar op betrekkelijk verren afstand gelegen fabrieken worden vervoerd om daar te worden verwerkt. Dit is aanleiding geweest om ook de plannen tot het stichten van een aardappelmeelfabriek onder het oog te zien, en zijn wij goed ingelicht, dan worden deze plannen door velen met sympathie begroet.

Bron: <https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+ gte +%2201-10-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+ lte +%2231-10-1939%22%29&redirect=true&identifier=MMHCO01:000081050:mpeg21:a0039&resultsidentifier=MMHCO01:000081050:mpeg21:a0039&rowid=1>

Achttien-jarig meisje te Bergentheim doodgeschoten

*Wapen ging plotseling af, toen de
onder-officier haar het
wapen liet zien*

Zondagavond heeft te Bergentheim (gem. Ambt-Hardenberg) een ernstig ongeluk plaats gehad, waarbij de 18-jarige dochter van den heer H. J. Bent, hoofd der Ned. Herv. school aldaar het leven heeft verloren.

Omstreeks zes uur des avonds begaven twee militairen met twee meisjes waaronder Annie Bent zich in een door militairen bewoonde woning te Bergentheim. Door den onderofficier-capitulant van E. werd zijn dienstpistool op een tafeltje in een der vertrekken gedeponeerd. Annie Bent sprak nog met E. over dat pistool, waarna de militair het vuurwapen in zijn hand nam en het aan het meisje vertoonde. Plotseling ging het pistool af en de kogel trof het meisje in de halsstreek. Een slagader werd getroffen en het meisje zakte bloedend ineen. Direct werd dokter H. J. Post te Bergentheim gewaarschuwd. Kort nadat deze kwam was het meisje overleden.

Het lijk is voor sectie-onderzoek vervoerd naar het ziekenhuis te Hardenberg, terwijl de zaak, na eerste onderzoek door de gemeentepolitie voor verdere behandeling in handen is gesteld van de militaire autoriteiten.

Onderofficier van E. is gearresteerd en naar de marechausseekazerne te Hardenberg vervoerd.

Het gebeurde maakte diepen indruk op de bevolking dezer gemeente en de deelneming met de diepbedroefde ouders, die zoo plotseling hun kind moesten missen is algemeen.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-12-1939%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1939%22%29&redirect=true&identifier=MMHCO01:000081166:mpeg21:a0009&resultsidentifier=MMHCO01:000081166:mpeg21:a0009&rowid=1

**MEISJE DOOR EEN SCHOT UIT
DIENSTREVOLVER GEDOOD.**

Zondagavond is te Bergentheim (O.) de achttienjarige Annie Bent, dochter van het hoofd der Nederlandsche Hervormde school, door een schot uit een dienstrevolver van den sergeant v. E. gedood.

Het ongeluk gebeurde toen de sergeant het meisje op haar verzoek de werking van het wapen verklaarde.

Van E. is in verzekerde bewaring gesteld.

1940-01-13

- Bergentheim. Verkoop huis en erf. Ten overstaan van notaris Schut werd woensdag in het café Veenlust geveild voor erven van den heer K. Drenth een huis en erf, gelegen aan de Van Riggelenswijk. Kooper werd de heer J. Drenth voor f. 400.
- Advertentie. Bij inschrijving te verpachten voor onbepaalde tijd. Een boerenplaats bestaande uit huis met schuren en erf, met bouw- en grasland, ter grootte van 5.60.76 ha., gelegen te Brucht, afkomstig van den heer H.J. Langejans en c.s., thans eigendom van de kinderen Meilink.

1940-01-20

- Bergentheim. Een hardrijderij voor dames. Op de zaterdag alhier gehouden hardrijderij voor dames, waarvoor zich twaalf deelneemsters hadden opgegeven, werden de vier prijzen door de volgende dames gewonnen: 1ste J. Waaijman te Mariënberg, 2de M. Bouma te Brucht, 3de G. Rotgers te Bergentheim en 4de G. Smeenk te Sibculo.
- Bergentheim. Een ernstige schoorsteenbrand. Bij de bejaarde oudjes J. Schippers alhier ontstond een ernstige schoorsteenbrand. Te laat door de burens en hen zelf opgemerkt, liet het vuur zich aanvankelijk ernstig aanzien, doch door het flinke optreden van vele omwonenden en door een slag aan de waterleiding aan te sluiten, waarmede flink water werd gegeven, wist men het huis te behouden. Ernstige schade werd echter aan vloerkleden en andere meubelen in de woonkamer aangericht.

1940-01-27

- Begrafenis oud-postbode Zweers. Onder grote belangstelling werd donderdagmiddag op de algemene begraafplaats ter aarde besteld de zaterdag jl. zo plotseling overleden, eerst in november jl. gepensioneerde brievenbesteller G. Zweers. Bij het hout halen werd de overledene, die steeds een goede gezondheid genoot, plotseling door een duizeling overvallen en na enkele ogenblikken waren de levensgeesten geweken. Nadat Ds. Vreugdenhil in het sterhuis was voorgegaan, werd de overledene door zijn oud-collega's van het postkantoor alhier en enkelen uit Bergentheim, naar zijn laatste rustplaats gedragen. Aan het graf werd gesproken door Ds. Vreugdenhil, gereformeerd predikant alhier, en door den heer Klement, een oud-collega van den overledene die, wegens verhindering van den directeur, den heer J. Smit, namens het postpersoneel dank bracht voor de collegialiteit en de hulpvaardigheid die steeds van wijlen den heer Zweers was ontvangen. Hij was iemand met wien het prettig was samen te werken.

1940-02-03

- Bergentheim. Aanbesteding. Bij de aanbesteding van het grondwerk voor het gebouw der Lijkwagenvereniging was de laagste inschrijver de heer A. Bunskoeken alhier.

– Droevig ongeval Bergentheim. Slachtoffers van onbewaakte overweg. Een droevig ongeval, dat de families Hulleman en Merjenburgh in rouw heeft gedompeld, heeft dinsdag te Bergentheim plaats gevonden. Een auto van een begrafenisstoet – de familie Hulleman had een 18-jarige zoon naar zijn laatste rustplaats gebracht – werd op den onbewaakte overweg in den sintelweg, even voorbij het station Bergentheim, door een uit de richting Mariënborg naderende stoomtrein gegrepen, meegesleurd en vervolgens van den spoordijk geworpen, waardoor van de zes inzittenden werden gedood de chauffeur H.J. Merjenburgh, de vrouw van den heer Hulleman en haar 23-jarige dochter Grietje. Een andere dochter Anna, die gehuwd is met den heer H. Olsman, leek evenwel ernstig gewond en werd naar het ziekenhuis te Hardenberg vervoerd, waar echter bleek dat haar toestand geen reden tot ongerustheid geeft. De beide verdere inzittenden, de 15-jarige Mina Hulleman en haar 9-jarig broertje waren minder ernstig gewond en konden lopende naar huis gaan. Het ongeluk is ongeveer als volgt gebeurd. Toen de begrafenisstoet, op den terugweg van het kerkhof, bij den overweg was gekomen, stopten de auto's en naar men ons verklaarde, heeft de heer Merjenburgh, die als een uiterst voorzichtig chauffeur bekend staat, de motor afgezet en de auto nog verlaten om uit te zien of er ook een trein naderde. Het uitzicht bij deze overweg is goed. Deze middag was het uitzicht echter buitengewoon slecht. Men kon slechts een dertig meter vooruit zien. De heer Merjenburgh kon ondanks zijn voorzichtigheid de trein niet zien aankomen, terwijl de mist en het weer aanzetten van de motor tevens oorzaak waren dat het geluid, dat anders van een naderende trein kan worden opgevangen, gedempt werd. Het slachtoffer heeft dan ook zeer zeker gemeend dat de trein, die, als hij op tijd is, reeds gepasseerd is, de overweg reeds voorbij was en dat hij zonder gevaar kon oversteken. Nauwelijks had hij echter de wagen weer op gang gebracht en was hij de spoorbaan opgereden of uit de mist doemden de contouren van den snel naderende trein op. Voor de ogen van de familie Hulleman en de andere begrafenisgangers werd de auto door de locomotief gegrepen. Onmiddellijk remde de machinist, doch niettemin werd de auto, die op de zijkant werd gegrepen ongeveer 100 meter meegesleurd. Daarbij werd de auto gedraaid, waarna hij ook van achteren werd geraakt en tenslotte achterwaarts van den ongeveer anderhalve meter hoge spoordijk werd geworpen. Veertig meter verder stond de trein stil, zonder dat de reizigers bemerkten wat er gebeurd was. Men zag alleen dat er een auto langs de spoorbaan lag. Plotseling klonk echter een afgrijselijk gekerm op dat de reizigers door merg en been ging en hen aanspoorde om zich in allerijl naar de – naar nu tot hun doordrong – zo juist verongelukte wagen te begeven en zo mogelijk hulp te bieden. De eerste aanblik deed reeds vermoeden dat voor verschillende van de inzittenden hulp niet veel meer zou baten. Het was een afgrijselijk gezicht, temeer waar verschillende inzittenden bloedden uit mond en oren, zodat hun gezichten rood waren van het bloed. De minder gewonde kinderen kermden van pijn en angst en vergrootten daarmede de ontzetting, die zich van hen, die aankwamen om hulp te bieden, meester maakte c.a. Deze familie wordt wel zwaar beproefd. Het vorig jaar nog verloor zij een dochter door den verdrinkingsdood. De trein ondervond door dit ongeluk geruime tijd vertraging. Hij had echter geen beschadiging ontvangen, zodat de reis voortgezet kon worden. De heer H. Hulleman, de man en vader van de slachtoffers, is machinist en leider van de turfstrooiselfabriek der N.V. Veenderij mr. I.A. van Royen. De rijksveldwachter Van Engelenhoven en de gemeenteveldwachter A. de Jong, die spoedig na het ongeluk aanwezig waren, hadden bij het verlenen der hulp een werkzaam aandeel.

– Rouwadvertentie: Geertruida Withaar, oud ruim 68 jaar, Bruchterveld.

– Rouwadvertentie: Adriaan Hulleman, oud 18 jaar, Berendina Huskes, oud 51 jaar en Grietje Hulleman, oud 23 jaar, Bergentheim.

– Rouwadvertentie: H.J. Merjenburgh, oud 45 jaren, Bergentheim.

– Droevige begrafenis te Bergentheim. Zaterdag werden te Bergentheim de slachtoffers begraven van het droevig ongeluk dat deze plaats de vorige week opschrikte en waarbij de families Hulleman en Merjenburgh in diepe rouw werden gedompeld. De belangstelling van de zijde der ingezetenen was enorm. Om half twaalf vond de begrafenis van moeder Hulleman en haar dochter Grietje plaats. Op het kerkhof aangekomen werden de beide kisten neergelaten in de graven, naast dat van den dinsdag begraven zoon der familie. Ds. Morsink wees op de grote smart waardoor de familie Hulleman is getroffen en waardoor alleen troost kan worden gevonden in de woorden uit de bijbel c.a.

1940-03-16

– Bergentheim. De nieuwe hervormde kerk. Onder grote belangstelling is woensdagavond de nieuwe hervormde kerk alhier in gebruik genomen. Tal van gemeenteleden, kerkelijke en burgerlijke autoriteiten waren aanwezig. De dienst werd geleid door ds. Dijkhuis. Voor deze gelegenheid was een bijzondere liturgie samengesteld, waaraan het hervormde kerkkoor medewerking verleende c.a.

1940-06-01

– Nieuw raadslid. Naar wij vernemen zal tot lid van de raad dezer gemeente (vacature Oostenbrink) worden benoemd verklaard de heer G.H. te Rietstap te Bergentheim.

1940-06-15

– Rouwadvertentie: Roelof Raak, echtgenoot van Zwaantje Pullen, oud 64 jaar, Bergentheim.

– Ongeluk bij Bergentheim voor de Almelse Rechtbank. Drie doden, twee gewonden en een auto waarvan niets meer over was dan wat ineengewrongen ijzer; ziedaar het droevig resultaat van het ongeval, dat dinsdagmiddag 6 februari op de onbewaakte overweg tussen Mariënberg en Bergentheim geschiedde c.a.

– Bergentheim. Geveild perceel. Bij de door notaris Schut te Heemse gehouden verkoop van een burgerwoning met 30 are grond voor de wed. M.C. Jonker te Brucht werd de Diaconie der Ned. Herv. Kerk te Hardenberg eigenares voor de som van f. 3000.

1940-10-12

– Aansluiting elektrisch net. Nu het zich laat aanzien dat er voorlopig petroleum schaarste zal blijven, wordt door velen, die tot nu toe nog niet aan het elektrisch net waren aangesloten, getracht aansluiting te krijgen. Toch kan aan vele verzoeken niet worden voldaan, omdat het hiervoor benodigde materiaal niet in voorraad en niet te verkrijgen is. Enige huizen in den Vrouwenhoek zullen, naar men ons mededeelde, wel worden aangesloten.

– Bergentheim. Uitbreiding elektrisch net. Nu er thans bijna geen petroleum te verkrijgen is, zien velen zich genoodzaakt zich aan het elektrisch net aan te laten sluiten. Thans is ook de woningbouw te Brucht aangesloten, waardoor tevens een transformatorhuisje moet worden bijgebouwd. Ook langs het kanaal, waar velen nog niet aangesloten waren, is men thans druk met aansluiting bezig.

Bron: *Veenstreek*

Het hoort allang niet meer bij de hoge gebouwen van Hardenberg, maar ooit had je vanaf het dak van museum 't Stadhuus een riant uitzicht over de omgeving. Het voormalige gemeentehuis van Stad Hardenberg was in het midden van de twintigste eeuw het hoogste punt van de stad. Zo vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog was dit een perfecte plek voor een uitkijkpost.

Nederland verwachtte geen oorlog, maar toen de Duitsers Polen binnenvielen in 1939 werd ook het Nederlandse leger opgetrommeld. Door het hele land werden soldaten geplaatst om een begin te maken met het voorbereiden van de verdediging. Naast het Nederlandse leger werd ook de Landstorm gemobiliseerd, een leger van vrijwillige burgers die de reguliere krijgsmacht ondersteunde.

Het Vrijwillig Landstormkorps Luchtwachtdienst bestond uit burgers die vanaf daken het luchtruim in de gaten hielden. Alle vliegtuigen die het

Nederlands luchtruim binnenkwamen werden gemeld. Om dit goed te kunnen doen, werden verspreid over het land 276 luchtwachtposten op hoge punten ingericht. Zo ook in Hardenberg, op het stadhuis.

Vliegtuigen waren tot een afstand van acht kilometer goed hoorbaar voor het gewone oor. Daarom werden de posten op een maximale afstand van zestien kilometer van elkaar geplaatst. Elk moment van de dag moesten minstens twee personen aanwezig zijn op de post. Eén van de luchtwachters observeerde de omgeving met een verrekijker, de tweede man gaf de informatie telefonisch door aan het regionaal meldpunt in Zwolle.

Figure 1 De mannen van de luchtmachtpost waken over het luchtruim boven Hardenberg.

In de nacht van 10 mei 1940 werden er door de luchtwachters wel heel veel vliegtuigen gemeld. Er luidden die dag diverse knallen en de telefonische verbinding van Hardenberg met het regionaal luchtwachtcentrum viel al snel uit. De oorlog was begonnen. Naarmate de Duitsers oprukten werd het steeds gevaarlijker om de post te bemannen. Later dat jaar werd de Landstorm opgeheven.

Figure 2 Een groepsfoto van Luchtwacht Hardenberg op het dak van het toenmalige gemeentehuis.

- 1 A.J. Meijer (18-06-1910)
- 2 J. Bakker (01-09-1894)
- 3 J.H. Lotterman (19-07-1886)
- 4 R. Bloemendal (24-02-1893)
- 5 C.C. Wamelink (11-11-1910)
- 6 T.H. Zweers (04-01-1897)
- 7 Sergeant R. E. de Bruin (29-05-1887)
- 8 B.J. Breukelman (18-11-1882)
- 9 Sergeant G.J.M. Wamelink (28-11-1901)
- 10 Korporaal J. Breukelman (04-11-1882)
- 11 A. Knobbe (02-03-1906)
- 12 D. Steenwijk (04-04-1888)
- 13 Sergeant J. Fredriks (28-07-1891)
- 14 A.J. Breukelman (13-08-1890)

(genoemde data zijn de geboortedata)

Bron: <https://www.historischhardenberg.nl/verhalen/luchtwachtpost>

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=Bergentheim&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-01-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-01-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010313988:mpeg21:a0163&resultsidentifier=ddd:010313988:mpeg21:a0163&rowid=1>

snappen van sneeuw ontdaan, door een sneeuwploug.

HARDENBERG

Wedstrijden voor soldaten en schoolkinderen.

Op initiatief van de militairen is alhier op het Overijsselsch Kanaal een geslaagd ijsfeest gehouden. Het ijs verkeerde door de goede zorgen van de organisatoren in goeden staat, terwijl de door Garage Smit aangebracht luidsprekerinstallatie niet alleen veel gemak gaf bij het regelen der wedstrijden, doch ook gelegenheid bood vroolijke muziek te laten weerklinken, waarvan druk gebruik werd gemaakt.

Voor de militairen was er in de eerste plaats een hardrijderij op de korte baan. Hiervoor hadden zich niet minder dan 48 deelnemers aangemeld, waaronder tal van goede rijders, die elkaar vinnig bekampen. De uitslag luidde: 1. A. Schuurman, Bergentheim; 2. J. v. Keimpema, Hardenberg; 3. S. Simonides, Bergentheim; 4. J. Koopmans, Hardenberg; 5. S. v. d. Meulen, Hardenberg.

Echter ook de soldaten, die niet zoo goed ter schaats waren, kregen een kans om een prijs te winnen, n.l. met een wedstrijd op priksleden. Hierbij werd herhaaldelijk hartelijk gelachen. De deelnemers — en ook nu was hun aantal groot — deden hun best om zoo goed mogelijk geplaatst te worden. De uitslag was: 1. J. v. Keimpema, 2. S. v. d. Pol, 3. J. Smeenge, 4. E. Ijpma, 5. J. Pelleboer. Echter, zij die in de eerste ronde tot de verliezers behoorden, kregen weer een kans. De uitslag van deze verliezersronde luidde: 1. J. Hiemstra, 2. E. Kingma, 3. J. Molenaar.

De voor het houden van dit ijsfeest benodigde gelden waren door de burgerij van Hardenberg bijeengebracht, in ver-

band waarmee men op het idee kwam om voor de leerlingen van de openbare lagere school op den Hoogenweg eveneens een ijsfeest te organiseren. Dit viel in goede aarde. Het onderwijzend personeel, onder leiding van het hoofd der school, den heer G. F. Beekman, verleende gaarne medewerking, daarbij door de soldaten geassisteerd. Bijna alle kinderen namen aan de wedstrijden deel. Uiteraard was de belangstelling van de zijde der ouders groot, zoodat het een heele drukte op de ijsbaan was. De uitslag van de verschillende wedstrijden was:

Priksleewedstrijd (voor groteren): 1. Hs. Amsink, 2. Jennie Edeljñ, 3. Janna Takman.

Schaatsen (voor groote jongens): 1. Alb. de Vries, 2. Piet Geertman, 3. Gerrit Visser, 4. Hennie Geertman.

Schaatsen (voor meisjes): 1. Dina Snijders, 2. Gerda Raben, 3. Fennie Nijzing.

Schaatsen (voor kleinen): 1. Herm. v. Laar, 2. Jan Nijzing, 3. Hilb. Visser, 4. Berta Mellink.

Prikslee (voor kleinen): 1. Hendrikje Niesing, 2. Alb. J. Bouwmeester, 3. Annie van 't Holt, 4. Jan Wolting.

De niet-prijswinnaars ontvingen allen een reep chocolade.

Nadat de heer Beekman dank had gebracht aan de soldaten, door wier groote medewerking het mogelijk was deze wedstrijden te houden, reikte hij de verschillende prijzen uit.

Het ligt in de bedoeling, indien de vorst aanhoudt, in de komende dagen nogmaals wedstrijden voor de militairen te houden.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=2&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-01-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-01-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010313996:mpeg21:a0126&resultsidentifier=ddd:010313996:mpeg21:a0126&rowid=9>

Jan 1940

tegen.

BERGENTHEIM

. Landbouwschuur met inventaris uitgebrand.
Zaterdagavond omstreeks 8 ½ uur ontstond door nog onbekende oorzaak brand in de groote met riet gedekte landbouwschuur van den landbouwer J. W. Herbert, alhier. Doordat zich veel hooi, rogge, haver en turf in de schuur bevond, viel aan blusschen niet te denken. Men bepaalde zich dan ook tot het nat houden van de op slechts drie meter afstand eveneens met een rieten dak gedekte landbouwerswoning. Door de gunstige windrichting slaagde men hierin.

Nadat met de handbrandspuit uit Bergentheim de brand was geblusht, kon het vee, dat reeds bij de bureu was ondergebracht, weer worden gestald.

De schuur met inventaris was verzekerd.

Gebouw lijkwagenvereniging.

Bij de alhier gehouden aanbesteding voor het grondwerk voor het te bouwen gebouw der lijkwagenvereniging alhier, was de heer A. Bunshoeken de laagste inschrijver voor de somma van f 345,—. Aan hem is het werk gegund.

G. J. H. G. B. N.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-01-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-01-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314000:mpeg21:a0040&resultsidentifier=ddd:010314000:mpeg21:a0040&rowid=2>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=4&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-02-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2229-02-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314007:mpeg21:a0027&resultsidentifier=ddd:010314007:mpeg21:a0027&rowid=1

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=Bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-02-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2229-02-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010314008:mpeg21:a0149&resultsidentifier=ddd:010314008:mpeg21:a0149&rowid=1

Drie dooden op onbewaakten overweg

Moeder en dochter gedood bij begrafenis van zoon en broer
Auto van rouwstoet door trein Zwolle-Emmen gegrepen

(van onzen correspondent).

Drie dooden, drie gewonden en een totaal vernielde auto waren de verschrikkelijke gevolgen van een botsing tusschen een auto van een begrafenisstoet en den trein van Zwolle naar Emmen op den onbewaakten overweg nabij het station te Bergentheim, in de gemeente Ambt-Hardenberg.

Drie dooden, waarvan twee uit het gezin van de familie Hulleman te Bergentheim, dat terugkeerde van de teraardebestelling van haar 18-jarigen zoon Adriaan, die na een ziekbed van ongeveer vijf weken was overleden. In een oogwenk verspreidde het verschrikkelijke nieuws zich door Bergentheim en de omgeving en algemeen was de deelneming met de zoo zwaar getroffen familie Hulleman, doch niet minder met de familie Merjenburgh, wier vader zoo plotseling werd weggerukt en wiens uitgebreide rijwiel- en autozaak van haar leider is beroofd. Zoowel in Bergentheim als in Hardenberg stond men overal in groepjes aan den weg het droevige ongeval te bespreken en was men begaan met het leed dat zoo plotseling zijn intree deed in twee gezinnen.

Hoe het ongeluk gebeurde

Zooals gezegd was een stoet op den terugweg van de begrafenis van den 18-jarigen Hulleman, die tot aan zijn ziekte als kappersbediende werkzaam was bij den heer Smit, kapper te Tubbergen. Vooraan ging de auto, welke bestuurd werd door den heer Merjenburgh, een 5-persoons Chevrolet, waarin naast den chauffeur gezeten waren de moeder van den zoo juist begraven jongen, een zuster van dezen, die gehuwd is met den heer H. Olsman, een ongetrouwde zuster Grietje, een vijftienjarig zusje Mina, benevens een broertje van ongeveer 9 jaar oud. Naast den chauffeur zat Grietje Hulleman, terwijl moeder Hulleman en haar dochter Anna op de achterbank hadden plaats genomen. De beide kleinere kinderen zaten tusschen hen in. Achter deze auto volgden er nog twee, terwijl daar achter de mannen kwamen die loopende den begrafenisstoet volgden.

trein gezeten soldaten waren spoedig aanwezig en boden met eenige burgers hulp.

De eerste aanblik

De eerste aanblik deed echter reeds vermoeden dat voor verschillende van de inzittenden hulp niet veel meer zou baten. Het was een afgrijselijk gezicht, temeer waar verschillende inzittenden bloedden uit mond en ooren, zoodat hun gezichten rood gekleurd waren. De minder gewonde kinderen kermden van pijn en van angst en vergrootten daarmede de ontzetting, die zich van hen, die kwamen om hulp te bieden, meester maakte.

De heer Merjenburgh leefde nog. Naast hem, dus aan den kant, die het eerst door den trein gegrepen was, zat Grietje Hulleman — de dochter van den heer Hulleman die in Almelo werkte — en ook voor haar leven vreesden zij, die haar aankeken, direct. Achterin de auto was de chaos echter nog grooter. De zijkant van de auto was ingedrukt, terwijl de achterwand was ingedeukt en losgescheurd. Daar zaten moeder Hulleman, wier toestand hoogst ernstig was, mejuffrouw Olsman—Hulleman, die eveneens ernstig gewond was en wier gezicht, door het bloed van de andere slachtoffers, geheel rood gekleurd was. En dan de beide kinderen, minder ernstig gewond oogenschijnlijk, doch eveneens bebloed.

Van alle kanten kwam hulp opdagen. Een juist passerend automobilist snelde naar Bergentheim, om dokter Post te halen, die gelukkig thuis was en spoedig arriveerde.

Zijn hulp mocht echter bij drie der slachtoffers niet meer baten. Grietje Hulleman was reeds overleden. Onder leiding van dokter Post werden de slachtoffers voorzichtig uit de vernielde auto gehaald. Eerst de beide kinderen. De jongen kon nog loopen en werd direct naar huis gebracht. Het meisje Mina was aan het hoofd gewond. Zij werd in de sneeuw gelegd, doch nadat de dokter haar had onderzocht kon zij, gesteund door eenige omstanders, het naast bijgelegen huis bereiken, waar haar zuster woonde en waar zij te bed werd gebracht. Haar toestand leek echter tamelijk ernstig.

Vervolgens werd mejuffrouw Olsman—Hulleman bevrijd en naar het ziekenhuis te Hardenberg vervoerd.

(vervolg op volgende pagina)

Vervolg:

Bij den overweg gekomen stopten de auto's en naar men ons verklaarde heeft de heer Merjenburgh, die als een uiterst voorzichtig chauffeur bekend staat, de auto nog verlaten om uit te zien of er ook een trein naderde.

Het uitzicht bij dezen overweg, die ligt in den sintelweg welke van het station Bergentheim langs de spoorbaan loopt, om ongeveer een kilometer verder de rails te kruisen, is goed. Het is vlak land en bij goed weer kan men reeds van verre den trein zien naderen. Gistermiddag was het zicht echter buitengewoon slecht. Men kon slechts een dertig meter vooruit zien en daarom bespeurde de heer Merjenburgh, ondanks zijn voorzichtigheid, den trein niet. De mist was tevens oorzaak dat het geluid, dat anders van een naderenden trein kan worden opgevangen, gedempt werd. Het slachtoffer heeft dan ook zeer zeker gemeend dat de trein, die, als hij op tijd is, reeds gepasseerd is, den overweg reeds voorbij was en dat hij zonder gevaar kon oversteken.

Nauwelijks had hij echter den wagen weer op gang gebracht en was hij de spoorbaan opgereden of uit den mist doemden de contouren van den snel naderenden trein op. Het was dit keer inplaats van een motortrein een stoomtrein. De trein reed daar op een recht eind en nog op volle snelheid.

Voor de oogen van de familie Hulleman en de andere begrafenisgangers werd de auto door den locomotief gegrepen. Onmiddellijk remde de machinist, doch niettemin werd de auto, die op den zijkant werd gegrepen, ongeveer honderd meter meegesleurd. Daarbij werd de auto gedraaid, waarna zij ook van achteren werd geraakt en tenslotte achterwaarts van den ongeveer anderhalven meter hoogen spoor-dijk werd geworpen. Veertig meter verder stond de trein stil, zonder dat de reizigers hadden bemerkt wat er gebeurd was. Men zag alleen dat er een auto langs de spoorbaan lag. Plotse-ling klonk echter een afgrijselijk gekerm op, dat de reizigers uit den trein door merg en been ging en hen aanspoorde om zich in allerijl naar de — naar nu tot hen doordrong — zoo juist verongelukten wagen te begeven om zoo mogelijk hulp te bieden. Vooral eenige in den

Het ongeluk gebeurde op een plaats waar geen huizen staan, zoodat het uiterst moeilijk was hulp te verleen. Verschillende militairen en burgers echter ont deden zich van hun jassen, om daar de slachtoffers op te leggen en hen er mee toe te dekken tegen de koude. De heer Merjenburgh overleed slechts enkele oogenblikken nadat hij uit de auto was bevrijd, zonder weer tot bewustzijn te zijn gekomen. Ook de toestand van mejuffrouw Hulleman was hopeloos. Voorzichtig werd zij uit de auto gebeurd en in afwachting van de brancards, op jassen in de sneeuw gelegd en met andere jassen toegedekt. Voordat de brancards echter gearriveerd waren, was ook zij reeds overleden.

Verslagenheid

De ontzetting, die zich meester maakte van de familie Hulleman, die het vreeselijk ongeluk, dat haar op zoo diep tragische wijze van drie leden beroofde, voor haar oogen zag gebeuren, is onbeschrijfelijk. Velen barstten in luid weenen uit, anderen riepen om hun moeder en zuster, weer anderen zochten naar hun vader en slechts met zachten aandrang konden de aanwezigen hen de plaats des onheils doen verlaten. Maar ook geen der omstanders was zijn ontroering meester, en velen hielpen of liepen rond met tranen in de oogen en tot vuisten geknepen handen. Ds. Morsink, Geref. predikant te Bergentheim, die bij den begrafenisstoet was, nam op zich de familie Merjenburgh, wier vader zoo plotseling bij de uit-oefening van zijn beroep was weggerukt, van dit smartelijk verlies op de hoogte te brengen.

De trein ondervond door dit ongeluk gerui-men tijd vertraging. Hij had echter geen beschadiging gekregen, zoodat de reis voortgezet kon worden. Wel waren de draden, die loopen van de bedieningshandles op het station naar de seinpalen, afgeknapt, zoodat de seinen niet meer veilig en onveilig getrokken konden worden. Met den volgende trein echter arriveerden reeds werklieden van het seinwezen om dit euvel te herstellen.

De heer H. Hulleman, de man en vader van de slachtoffers, is machinist en leider van de turfstrooiselfabriek der N.V. Veenderij Mr. I. A. van Roijen.

De rijksveldwachter Van Engelhoven en de gemeenteveldwachter A. de Jong, die spoedig na het ongeluk aanwezig waren, hadden bij het verleen der hulp een werkzaam aandeel.

Van een ooggetuige vernamen wij nog, dat het meerendeel der reizigers van den trein van de botsing zelf weinig of niets gemerkt heeft.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=10&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-02-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2229-02-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identfier=ddd:010326214:mpeg21:a0104&resultsidentfier=ddd:010326214:mpeg21:a0104&rowid=4

Eerste gebruik van de Oosterkerk:

NED. HERV. GEMEENTE TE BERGENTHEIM.

Het nieuwe kerkgebouw der Ned. Herv. Gem. te Bergentheim (O.) wordt Woensdag 13 Maart in gebruik genomen.

DE GEESTELIJKE VERZORGING DER MILITAIREN IN BELGIË.

Naar wij vernemen brengt Ds. P. Blommaert, te Brussel, sinds 1915 hoofdaalmoezenier bij het Belgische leger, een bezoek aan Nederland.

Ds. Blommaert, die vroeger hulpprediker bij de Waalsche gemeente te Amsterdam geweest is, zal aan verschillende legerpredikanten en militaire autoriteiten worden voorgesteld en zich met hen onderhouden.

EEN GEMEENSCHAPPELIJKE GEBEDSURE.

VROOMSHOOP, 29 Febr. In de Geref. kerk alhier werd een gebedsure gehouden voor Finland en voor den nood der wereld. Deze gebedsure was uitgeschreven door de gezamenlijke kerkeraden der Ned. Herv. en der Geref. kerk.

Ds. J. H. Tammens, Ned. Herv. predikant, sprak over „De nood, waarin wij bidden“, cand. W. Kreuzen, hulpprediker der Geref. kerk over „De drang, waardoor wij bidden“, de heer Tilgenhof, Herv. hulpprediker over „Het geloof, waarin wij bidden“ en Ds. J. H. Broek Roelofs, Geref. predikant, over „De zegen, waarom wij bidden“. De laatste, als oudste predikant, ging voor in gebed. De Geref. kerk, die 900 zitplaatsen heeft, was tot de laatste plaats bezet.

Er werd gecollecteerd voor Finland.

Aan het eind van den dienst werden het eerste en vierde vers van het Lutherlied gezongen, waarbij de vergadering zich spontaan verhief.

herfst stopgezette ontginningen zullen nu met bekwamen spoed worden ten einde gebracht.

BERGENTHEIM

Propaganda-avond O.P.C.

De Oostelijke Pluimvee Coöperatie te Enschede—Coevorden heeft hier een propaganda-avond met filmvertooning gehouden. O.a. waren de heeren ten Hopen en Balk uit Enschede, resp. voorzitter en secretaris, aanwezig, welke doel en werkwijze der Oostelijke Pluimvee Coöperatie in een duidelijke rede uiteenzetten.

Vervolgens werd den aanwezigen door den heer Koning uit Coevorden een leerzame film, de pluimveehouderij betreffende, vertoond.

Zoowel goed ingerichte als slechte bedrijven, eierenbewaarplaatsen, kuikenopfokmethoden, enz. kwamen op het witte doek, alsmede het schouwen, sorteeren, ontvangen en exporteeren naar Engeland en Duitschland der eieren kon men zien.

Met een opwekkend woord van den voorzitter der afdeeling, den heer A. Hofstede, werd de avond gesloten.

COEVORDEN

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=2&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-03-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-03-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314035:mpeg21:a0195&resultsidentifier=ddd:010314035:mpeg21:a0195&rowid=1

De nieuwe Nederlandsch Hervormde kerk te Bergentheim

'Gisteravond in gebruik genomen.

Ds. Dijkhuis spreekt over het geestelijk Godsgebouw

Gisteravond is onder groote belangstelling van gemeentelieden, kerkelijke en burgerlijke autoriteiten, de nieuwe Nederlandsch Hervormde kerk te Bergentheim in gebruik genomen.

De belangstelling was zeer verklaarbaar. Want er is aan het kanaal te Bergentheim een kerk verzeen, die uiterlijk een sieraad voor de omgeving, innerlijk in den waren zin van het woord een kerk is.

Jarenlang was er reeds behoefte aan een groter kerkgebouw. De Nederlandsch Hervormde gemeente telt daar n.l. 1200 zielen en de oude kerk, waar de nieuwe naast gebouwd is en die thans zal worden ingericht als zijdegebouw, had maar 200 zitplaatsen. Er was dus niet slechts een groot tekort aan ruimte, maar de mogelijkheden om de gemeente uit te breiden, was ook niet aanwezig.

De oplossing is, dank zij veler medewerking gevonden in den bouw van een nieuw kerkgebouw, dat 400 zitplaatsen heeft, doch, zooals gisteravond bleek, ook plaats kan geven aan 500 kerkgangers.

Zooals wij reeds zeiden, is de kerk uiterlijk zeer fraai. Het interieur verdient aandacht, om de bijzondere wijze van inrichting. Het is n.l. een rechthoek, hoe-wel het fundament van de kerk den kruisvorm heeft. De ramen springen iets naar binnen, waardoor de kerk een gangpad rondom heeft. Korte betonnen pilaren schragen de zware kap, door spitsboog-raampjes dringt het licht binnen en het lichte hout en de baksteen geven den kerk een bijzonder vriendelijk aanzien. De preekstoel is niet, zoals tot nu toe in de Protestantische kerken steeds gebruikelijk was, in het midden opgesteld, doch terzijde van een groot podium. Dit is gedaan om de genademiddelen der kerk woord en sacrament voor de verzamelde gemeente

MOET AFSTAAN

de Sovjets hebben hierbij op het oog het doortrekken van den Kemijarvi spoorweg naar Kandalaksj, een afkapping dus op den Moermansk spoorweg; de nieuwe grens zou hierbij een deuk verlooopen.

4). Afstand van de ellanden in de Finse Golf.

5). Verwachting voor den tijd van dertig jaar van Hangö voor het aanleggen van een Russisch vlootsteunpunt.

Het uiterlijk van de fraaie nieuwe kerk der Ned. Herv. gemeente te Bergentheim.

zichtbaar te kunnen maken. Op den kansel liet n.l. de roepende bijbel en op het podium staan de avondmaalstafels met het avondmaalzilver er op, de schaal voor het brood en de bekers voor den wijn en daarnaast staat het doopvont, evenals de avondmaalstafel in licht hout uitgevoerd.

Achter de preekstoel bevindt zich het orgel, waarvan de speeltafel eveneens op het podium staat en het geheel wordt beheerscht door een fraai glas in loodraam dat een zuivere voorstelling van het Christendom geeft, met als centrum het kruis. Dit is een geschenk van de predikant ds. Fritsche. Het torentje staat precies boven den preekstoel. Daarbij hangt de luidklok, waarmede de architect de heer Pétri uit Amsterdam tot uitdrukking heeft willen brengen, hoe het woord steeds den geloofde tot de plaats waar het gesproken wordt, wil roepen.

De kerk wijkt dus in belangrijke mate af van de tot nu toe in Nederland gebouwde karakter, maar is toch door en door Protestantisch. Op gelukkige wijze heeft de architect, naar het ons voorkomt, hier de symboliek van het Christendom in dit bouwwerk tot uitdrukking gebracht.

Van h. en, die de plechtige ingebruikneming bijwoonden, noemen wij ds. P. van der Sluis van Dedemsvaart, die Synode en provinciale kerkbestuur vertegenwoordigde, lichamen, die beide krachten steun gegeven hebben om den kerkbouw mogelijk te maken, de heer J. Visscher T. n. uit Almelo, namens het Provinciaal College van toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen, de heer Vixboxe uit Almelo, namens de Vereniging voor Kerkvoogdijen, een groot aantal predikanten uit de omgeving waarvan we noemden ds. G. L. Bouman uit Stad Hardenberg, de moedergemeente van Bergentheim, burgemeester Oprel namens de burgerlijke gemeente en ds. G. Morsink, de predikant der Gereformeerde kerk te Bergentheim.

De dienst werd geleid door den plaatselijken predikant ds. C. I. Dijkhuis.

Er was voor deze plechtigheid een bijzondere liturgie samengesteld, aan welks uitvoering het Nederlandsch Hervormd Kerkkoor, onder leiding van Floris Nap, medewerking verleende. Na de schuldeblijde n.l. het lezen van wet door den predikant en het zegen der geloofsbijdenis door het koor, las ds. Dijkhuis Efeze 4:1-16.

De eerste predikatie in de nieuwe kerk, sprak hij uit naar aanleiding van Efeze 2:20-22: „Gebouwd op den grondslag van de apostelen en profeten, terwijl Christus Jezus zelf de hoeksteen is. In Hem wast het gehele bouwwerk, goed ineensluitend, op tot een tempel, heilig in den Heere, waarbij ook gij mede als bouwstenen dient voor een woonstede Gods in den Geest.”

De predikatie.

De Apostel spreekt over het gebouw, dat gebouwd is op een rots, een rots die het geheel komen. Deze rots is niet anders te noemen dan een geschenk van God. Dat wij er alzen hebben wij zeker niet aan ons zelf te danken. Er is wel genofferd en geboden in de gemeente om een groter kerkgebouw, maar aan onzen kant was er meer ongelofe dan geloof en meer ontrouw dan trouw. God heeft de gemeente door allerlei moeilijkheden heen geholpen. De kerk staat hier als een gedenkteken van Gods zorg en trouw voor de gemeente en de ver-

enkele kapitein nen wijde aanhemmen, oesloten zij hun plan naar Finland te gaan voorloopt maar te laten varen en hun avontuur elders te gaan zoeken.

De jonge mannen, die allen 21 jaar oud

zijn, namen het er nog eens goed van, met gevolg, dat zij op een gegeven oogenblik bemerkten, dat zij haast geen sou meer bezaten. Er werd beraadslaagd wat te doen. De meeningen waren verdeeld, doch zij begrepen, dat zij zonder geld vrijwel niets konden uitrusten. „Laten we maar weer naar ons land gaan”, zoo adviseerde een van hen, waarbij de anderen zich neerlegden. Zij bezaten toen nog maar een paar francs. De een wilde er brood voor koopen, doch de anderen wilden dit laatste maar gebruiken om per trein zoo dicht mogelijk de Nederlandsche grens te bereiken.

Tot dit laatste werd besloten en toen bleek, dat zij tot Halle konden komen. Vandaar hebben zij den verdere tocht naar Nederland loopende moeten afleggen. Doodmoed en uitgehongerd legden zij zich bij het vallen van den avond in een hooiberg, die juist op het grensgebied staat. Den volgenden morgen werden zij ontdekt en als ongewenschte gasten aangezien.

Men stelde de Koninklijke marechaussee te Zundert van deze ontdekking op de hoogte, tegenover wie de jongens verklaarden, dat zij handelsreizigers waren, doch de marechaussee begreep spoedig, dat handelsreizigers niet in een hooiberg gaan slapen. Hun koffers hadden zij te Antwerpen achtergelaten. Nadat zij van het een en ander waren voorzien, zijn zij op transport gesteld naar Druuiden.

Vóór het overschrijden van de Belgische grens hadden zij de vorige week burgerkleeren gekocht.

KRANIGE REDDING

AUTO MET DRIE PERSONEN TE WATER.

Toch een doode

Gisteravond om tien uur zag de 34-jarige chauffeur P. S. uit Rotterdam, door onbekendheid met de situatie ter plaatse, het Goudsteenwater te Maassluis voor een betonnen aan en ging met zijn bestelwagen in plaats van rechtuit rechtsaf met het gevolg, dat de auto te water reed.

In de cabine zat naast den chauffeur de weduwe van L. uit Maasland, terwijl haar room, de 32-jarige H. van L. uit Rotterdam, binnen in den bestelwagen had plaats genomen.

S. wist zich, toen de wagen in het water lag, spoedig achter het stuur vandaan te werken, waarna hij boven op de cabine klom. Terstond stelde hij pogingen in het werk om mevr. van L. uit haar benarde positie te bevrijden. Welra slaagde hij hierin en met behulp van politie en omstanders werden de beide drenkelingen op den wal gebracht.

Middelwervij had men den wagen omgetrokken en drie mannen, I. Koffeman, N. Verhaas en A. van Eljck, begaven zich reeds te water. Zij openden de deur van den bestelwagen en troffen den derden inzittenden reeds bewusteloos aan. Binnen vijf minuten was ook deze op den kant. In het nabijgelegen politiebureau werden alle drenkelingen ondergebracht. Hier bevonden zich inmiddels de dokters Melchior en de Wildt met een aantal leden van de E.H.B.O., en met behulp van een zuurstekker begon men de pogingen om bij L. de levensgeesten op te wekken. Na geruimen tijd herkeek van L. het bewustzijn.

Zijn moeder had bij den val in het water een vrij ernstige hoofdwonde opgelopen, welke moest worden genecht. De chauffeur S. had een onbeduidende snijwond boven het linker oog. Alle drie hadden snijwonden aan de vingers.

Nadat hun geneeskundige hulp was verleend zijn de drenkelingen naar hun onderscheiden woonplaatsen vervoerd.

De 32-jarige H. van Leeuwen is hedenmorgen aan de gevolgen van het ongeluk moest doormaak, in zijn woning overleden.

waarin verschillende aanwezigen gesproken hebben.

Zoo gaf de heer Bent, een der onderlingen, bij afwezigheid van den president, kerkvoogd een overzicht over den bouw, waarin hij allen die medewerkten aan de toestandoming van de fraaie kerk, dank bracht. In het bijzonder richtte hij zich tot de gevers van vele geschenken, die avondmaalstafel met toebehooren is van den predikant en oud-predikanten, het doopvont van de jeugdverenigingen. Hij dankte ook architect en aannemers, de firma Eshuis voor hun werk en betrok ook de heer J. Evers Dijk uit Goes, die het oude orgel restaureerde zodat het, zooals wij gisteren hooren mochten een voortreffelijk instrument werd, voor zijn arb-

Voorts spraken ds. van der Sluis uit Dedemsvaart, de heer Visscher uit Almelo, ds. Bouman uit Hardenberg en de heer Vixboxe uit Almelo namens de hierboven genoemde colleges woorden van gelukwensch, waarbij de heer Oprel zich aansloot namens de burgerlijke gemeente.

En daarna was deze voor Bergentheim zoo belangrijke plechtigheid ten einde.

(Ongecorrigeerd.)

Iets interieus. Hierop onderscheidt men duidelijk de avondmaalstafel en het doopvont op het podium, terwijl rechts nog een stukje van den kansel zichtbaar is.

meester. Op en door Hem wordt een tem meester. Op en door Hem rijst een tempel op voor God.

Ook tot de gemeente van Bergentheim komt de prediking — zij wil ook deze gemeente opbouwen tot een levend onderdeel van Gods tempel.

Wij hebben God geen tempels te bouwen. Hij woont overal waar zijn naam beleden wordt. Hier in deze kerk geschiedt dat door de verkondiging des woords, de zichtbare prediking der sacramenten.

Daarom, gemeente van Bergentheim, zoo zelde de predikant ten slotte: Komt tot deze prediking van Christus, opdat hij u zoo bouwe tot een geestelijk huis.

Dit is ons gebed op dezen biddag voor het gewas dat God ook door deze nieuwe kerk moge bouwen aan zijn gemeente, opdat wij niet omgeleid worden van alles en vaal leer, maar ouden opwassen in Hem die het hoofd is n.l. Christus.

„Halleluja, eeuwige dank en eere”, zong de gemeente na deze predikatie. Het uitspreken van den zegen besloot het kerkelijk deel der plechtigheid.

Daarop is het burgerlijke deel gevolgd,

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=3&cql%5B%5D=%28date+ gte +%2201-03-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+ lte +%2231-03-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identificer=ddd:010314039:mpeg21:a0105&resultsidentificer=ddd:010314039:mpeg21:a0105&rowid=10>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-03-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-03-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314040:mpeg21:a0159&resultsidentifier=ddd:010314040:mpeg21:a0159&rowid=3

Ev. Luth. Kerk. Beroepen te Culemborg P.
Kastelijn, prop. te Amsterdam.

DS. G. H. DIJKSTRA †.

Oud-predikant van Bergentheim.

Na een langdurige ongesteldheid is te Assen in den ouderdom van 62 jaar overleden ds. G. H. Dijkstra, em. predikant der Geref. Kerken.

Van 1922 tot zijn emeritaat was de overledene predikant te Bergentheim. Daar zal ook zijn stoffelijk overschot ter aarde worden besteld.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-04-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2230-04-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314075:mpeg21:a0186&resultsidentifier=ddd:010314075:mpeg21:a0186&rowid=5>

113DE JAARGANG

No. 37104; Twaalf bladzijden
Directeur: Mr. H. M. Planten.

Nieuwe Amsterdamsche Courant

ALGEMEEN HANDELSBLAD

Vrijdag 10 Mei 1940

AVONDBLAD

ABONNEMENTEN PER KWARTAAL,
PER MAAND EN PER WEEK.

GIRO OEM AMSTERDAM
H 3000 — POSTGIRO 80
TELEFOON LOC. 30404
INTERLOCAAL R 0423

Uitgave van het „Algemeen Handelsblad“ N.V.
N.Z. Voorburgwal 234-240, Amsterdam (C).

Hoofdredacteur: D. J. von Balluseck.

Nederland in oorlog met Duitschland

België, dat ook door Duitschland is aangevallen, en ons land hebben een beroep gedaan op de Geallieerden, die hebben toegezegd alle mogelijke hulp te zullen verleen

Grenstroepen bieden ver- bitterd weerstand aan IJssel en Maas

Vannacht drie uur overschreden Duitsche troepen onze grenzen, ruim een uur later bombardeerde de Duitsche luchtmacht Nederlandsche vliegvelden en te zes uur bood de Duitsche gezant te 's-Gravenhage een verklaring aan, waarbij de inzet van een Duitsche troepenmacht werd aange-

Duitschers of vreemdelingen van

PROCLAMATIE VAN H. M. DE KONINGIN

Mijn Volk,

Nadat ons land met angstvallige nauwgezetheid al deze maanden een stipte neutraliteit had in acht genomen en terwijl het geen ander voornemen had dan deze houding streng en consequent vol te houden, is in den afgelopen nacht door de Duitsche weermacht zonder de minste waarschuwing een plotselinge aanval op ons gebied gedaan. Dit niettegen-

kondigd en elke tegenstand doelloos verklaard.

De Nederlandsche Regeering heeft deze verklaring met verontwaardiging van de hand gewezen en geantwoord, zich in oorlog te beschouwen met het Duitsche Rijk.

De Nederlandsche grenstroepen bieden aan IJssel en Maas krachtig weerstand. Vier Duitsche pantsertreinen zijn buiten gevecht gesteld, waarvan er een tegelijk met de brug over de Maas te Venlo in de lucht vloog. Bij landingspogingen in het binnenland zijn ten minste 70 Duitsche vliegtuigen neergeschoten. Van verschillende plaatsen komen berichten, dat de Duitschers Nederlandsche krijgsgevangenen als dekking gebruiken.

Te vijf uur in den ochtend kon het Algemeen Hoofdkwartier reeds melden, dat onze weermacht en afweer paraat waren en de inundaties zich volgens plan voltrokken.

De Opperbevelhebber heeft een verordening uitgegeven, waarbij het allen

Duitsche afkomst verboden is zich in Nederland op straat of weg te bevinden.

Voorts heeft de Opperbevelhebber „Het Nationale Dagblad“, „Volk en Vaderland“ en „Het Volksdagblad“ verboden, en een waarschuwing gericht tegen de burgerbevolking om zeer wantrouwend te staan tegenover radioberichten en strooibiljetten, die gewag maken van staken van het Nederlandsch verzet of van onderhandelingen met den vijand.

Volgens berichten van Reuter en Havas zijn in België het militaire hospitaal te Antwerpen verwoest, verscheidene huizen te Brussel door bommen vernield, het station Jemelles in vlammen gezet en het vliegveld Evere door Duitsche vliegtuigen met bommen bestookt.

Een Fransch leger rukt reeds op, ten einde België hulp te verleen. Ook Britsche troepen zijn onderweg.

Koning Leopold van België heeft het opperbevel over de Belgische troepen overgenomen.

De ministers v. Kleffens en Welter

staande de plechtige toezegging, dat de neutraliteit van ons land zou worden ontzien zoolang wij haar zelf handhaafden. Ik richt hierbij een vlammen protest tegen deze voorbeeldelooze schending van de goede trouw en aantasting van wat tusschen beschaafde staten behoorlijk is.

Ik en Mijn Regeering zullen ook thans onzen plicht doen. Doet gij den uwe, overal en in alle omstandigheden, ieder op de plaats waarop hij is gesteld, met de uiterste waakzaamheid en met die innerlijke rust en overgave, waartoe een rein geweten in staat stelt.

Wilhelmina

zijn naar Londen vertrokken voor overleg met de Geallieerden.

In Amerika heeft het nieuws van den Duitschen inval een diepen indruk gemaakt.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=Bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-05-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-05-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010314095:mpeg21:a0117&resultsidentifier=ddd:010314095:mpeg21:a0117&rowid=4

Dienstregeling Staatsspoor.

Weer gelegenheid om per spoor te reizen.

* Donderdag is het treinverkeer op de lijn Nieuwe-Schans—Harlingen weer eenigszins hersteld. Er werden o.a. twee treinen in beide richtingen ingelegd op het traject Nieuwe-Schans—Harlingen. Thans kunnen we mededeelen, dat met ingang van heden een belangrijke uitbreiding aan de dienstregeling is gegeven, zoals hieronder te lezen is. Ook de verbindingen naar gebieden buiten onze provincie zijn weer belangrijk verbeterd.

Ongetwijfeld zal men in breede kringen der bevolking met voldoening deze mededeelingen vernemen. De Deutsche autoriteiten hebben voor de snelle uitvoering van belangrijke herstellingswerken aan de spoorwegen en hun streven om zoo spoedig mogelijk het normale verkeer weer mogelijk te maken, aanspraak op groote erkentelijkheid van het publiek.

Voor hen, die van den trein gebruik willen maken, geldt echter de beperkende bepaling, dat ieder treinreiziger naast zijn spoorkaartje moet hebben een schriftelijke vergunning van de Orts-kommandatur.

We laten hier thans de dienstregeling der spoorwegen, zooals deze met ingang van Zaterdag zal zijn, volgen.

GRONINGEN—NIEUWE SCHANS.

Groningen	6.28	10.30	13.50	17.50	21.50
Zuidbroek	7.05	11.07	14.27	18.27	22.27
Winschoten	7.33	11.29	14.49	18.49	22.49
N.Schans	7.48	11.44	15.04	19.04	23.04

N. Schans	7.16	8.26	12.26	16.—	19.40
Winschoten	7.33	8.43	12.43	16.17	19.57
Zuidbroek	7.54	9.04	13.04	16.38	20.18
Groningen	8.30	9.40	13.40	17.14	20.54

Deze treinen stoppen tevens te Kropswolde, Hoogezand, Sappemeer (O.) en Scheemda.

GRONINGEN—ZWOLLE.

Groningen	10.25	14.15	18.15
Assen	11.02	14.52	18.52
Hoogeveen	11.45	15.35	19.35
Meppel	12.16	16.06	20.06
Zwolle	12.56	16.46	20.46

Zwolle	7.09	10.59	14.59
Meppel	7.52	11.42	15.42
Hoogeveen	8.22	12.12	16.12
Assen	9.05	12.55	16.55
Groningen	9.40	13.30	17.30

Deze treinen stoppen ook te Vries—Zuidlaan, Hooghalen, Beilen, Koekange, Staphorst en Deldersvaart.

GRONINGEN—LEEWARDEN.

Groningen	6.08	10.08	14.08	17.50
Buitenpost	6.58	10.58	14.58	18.40
Veenwouden	7.15	11.15	15.15	18.57
Leeuwarden	7.36	11.36	15.36	19.18
Leeuwarden	7.50	11.41	15.41	19.41
Veenwouden	8.12	12.03	16.03	20.03
Buitenpost	8.29	12.20	16.20	20.20
Groningen	9.18	13.09	17.09	21.09

Deze treinen stoppen tevens te Hoogkerk, Zuidhorn, Grijskerk, Visvliet, Zwaagwesteinde en Hardegarijp.

LEEWARDEN—HARLINGEN.

Leeuwarden	6.—	7.46	11.46	15.46	19.46
Harlingen	6.42	8.28	12.28	16.28	20.28

Harlingen	6.56	10.49	14.49	18.49	20.49
Leeuwarden	7.38	11.31	15.31	19.31	21.31

Deze treinen stoppen te Deinum, Dronrijp en Franeker.

LEEWARDEN—STAVOREN—ENKHUIZEN.

Leeuwarden	8.—	12.—	16.—
Sneek	8.35	12.35	16.35
Stavoren	9.27	13.27	17.27
Enkhuiizen	11.25	15.25	19.25

Enkhuiizen	8.01	12.01	16.01
Stavoren	9.50	13.50	17.50
Sneek	10.44	14.44	18.44
Leeuwarden	11.17	15.17	19.17

Deze treinen stoppen tevens te Mantgem, Bozum, IJlst, Hindeloopen, Workum en Koudum—Molkwerum.

ZWOLLE—COEVORDEN.

Zwolle	9.—	13.—
Marienberg	10.07	14.07
Coevorden	10.47	14.47

Coevorden	10.59	17.29
Marienberg	11.40	18.10
Zwolle	12.45	19.15

Deze treinen stoppen tevens te Herfte, Dalsum, Ommen, Bergentheim, Hardenberg en Gramsbergen.

GRONINGEN—ASSEN—STADSKANAAL—VEENDAM.

Groningen	5.44	7.44	14.44
Assen	6.45	8.45	15.45
Gieten	7.18	9.18	16.18
Stadskanaal	8.15	10.15	17.15
Veendam	8.50	10.50	17.50

Veendam	9.15	11.15	18.10
Stadskanaal	10.15	12.15	19.10
Gieten	10.48	12.48	19.43
Assen	11.40	13.40	20.35
Groningen	12.16	14.16	21.11

Deze treinen stoppen tevens te Vries—Zuidlaan, Rolde, Eext, Gasselte, Gasselternijveen, Stadskanaal P. W., Bareveld en Wildervank.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=3&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-05-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-05-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMRHCG03:163507022:mpeg21:a00011&resultsidentifier=MMRHCG03:163507022:mpeg21:a00011&rowid=3

Ongeluk bij Bergentheim voor de Almelosche rechtbank

Drie doden en twee gewonden bij botsing tusschen trein en auto

Tegen den machinist een geldboete geëischt

WAREN ER FLUITSIGNALEN GEGEVEN?

Drie doden, twee gewonden en een auto waarvan niets meer over was dan wat ineengewrongen ijzer: ziedaar het droevig resultaat van het ongeval, dat Dinsdagmiddag 6 Februari op den onbewaakten overweg tusschen Mariënborg en Bergentheim geschiedde.

Volledigheidshalve geven wij in het kort nog eens de toedracht van het geval:

De auto, die bestuurd werd door den heer Merjenburgh uit Bergentheim, keerde terug van een begrafenis te Mariënborg, waar het stoffelijk overschot van H. Hulleman ten grave werd gedragen. In den wagen zaten met den bestuurder de moeder van den overledene en drie zusters.

Toen de auto in den mist den overweg, even voor het station Bergentheim gelegen, naderde, is de chauffeur uitgestapt om te zien of alles veilig was. Hij bemerkte toen niets van den naderenden trein. De wagen was evenwel juist midden op de rails, toen de motorwagen uit Zwolle het voertuig greep. De auto werd in de berm geslingerd en geheel vernield.

De chauffeur en mevrouw Hulleman, alsmede haar 22-jarige dochter Grietje werden op slag gedood.

De beide andere meisjes Antje en Mina Hulleman werden gewond.

De ondermachinist van de Nederl. Spoorwegen B. B. te Zwolle moest, naar aanleiding van het bovenstaande, gis-

termiddag voor de Almelosche rechtbank als verdachte verschijnen.

Hem werd ten laste gelegd, dat hij, daar de mist zoo dik was, dat de vaste seinen niet meer op 300 m afstand te zien waren, hoogst roekeloos en onvoorzichtig heeft gereden en geen fluitsignalen heeft gegeven.

Het verhoor.

Rustig komt de verdachte voor 't hokje en beantwoordt de vragen. Hij is pas een half jaar als machinist in dienst en heeft in het geheel tusschen Zwolle en Emmen 15 keer gereden.

Pres.: U wist, dat er veel overwogen in 't traject waren, die door slecht zicht niet te zien waren. Was u op de hoogte van de dienstorder, dat in dergelijke omstandigheden fluitsignalen moeten worden gegeven?

De verdachte beantwoordt deze vraag bevestigend, doch zegt: Ik floot geregeld. Geen moment had ik de voet van de signaalknop af en aan de andere zijde leunde ik uit het raampje om te trachten het baanvak te overzien. Met bepaalde tusschenpoozen liet ik de fluit werken.

De president vindt dat vreemd. Er zijn n.l. verschillende getuigen, die geen signaal gehoord hebben.

De machinist schudt heftig van neen, hij had zich geheel aan de voorschriften gehouden.

Pres. (tot verd.): Vertelt u zelf nu eens wat er gebeurd is.

Verd.: Er kwamen ineens twee auto's uit den mist. Ik was toen nog 5 à 6 meter van den overweg verwijderd. Beide wagens stonden stijf, doch ineens vloog de voorste met een schok vooruit. Ik remde dadelijk, maar zag, dat het onmogelijk was een botsing te voorkomen.

(Zie vervolg pag. 2.)

Ongeluk te Bergentheim voor de Almelosche rechtbank

(Vervolg van pag. 1.)

Rechter Dufour wil weten, of het ongeval ook door de Spoorwegen is onderzocht. Dit wordt bevestigd. Den machinist is 1 dag salaris ingehouden. Van deze straf is hij in beroep gekomen, doch een beslissing is nog niet gezien.

Twee belangrijke getuigen.

Twee belangrijke getuigen zijn de rijksveldwachters v. Engelhoven en de Jong, resp. uit Bergentheim en Ambt-Hardenberg. Beide inspecteerden de spoorlijn voordat de auto's wilden passeeren. Ze hadden langs de rails geloopt doch niets gehoord. Van Engelhoven zegt, dat het zicht slecht was: „Nooit heb ik een dikkere mist gezien”.

Pres.: Is het ook mogelijk, dat de signalen u ontgaan zijn?

Get.: Neen. Na het ongeluk floten wel alle treinen die passeerden.

Verder verklaarde get. nog, dat Merjenburgh een zeer voorzichtig chauffeur was. Misschien in dit geval al te voorzichtig, want indien hij harder gereden had, was hij waarschijnlijk nog net over de lijn gekomen.

Pres.: Heeft u na het ongeluk nog gedacht, dat de machinist schuldig was?

Get.: Absoluut niet.

De verdediger, mr. D. Sanders uit Zwolle, onderbreekt den gang van zaken om nader in te gaan op een opmerking van den getuige.

Verdediger: U zei geen trein, maar wel een veilig signaal te hebben gezien. Was het dan niet gevaarlijk de stoet te willen laten passeeren?

Get.: Ik was overtuigd, dat er geen trein aan kwam.

Verdediger: Waarom hebt u uw oor niet op de rails gelegd? Dat is toch een beproefde methode?

Get.: De mensen in de stoet hebben ook geen signaal gehoord.

De machinist vraagt aan veldwachter van Engelhoven nog, of deze goed opgelet heeft of de koplampen van de locomotief brandden.

Veldwachter: Daar weet ik niets van.

Verd.: Die lampen hebben we in Zwolle al aangestoken om zoo veilig mogelijk te rijden.

De chauffeur G. W. uit Bergentheim zag, hoe de auto door de trein gegrepen werd, verklaarde hij als getuige.

De stoker: wel fluitsignalen.

De stoker D. J. Veerman deed dienst als invaller op de trein. Hij verklaarde

pertinent, dat de machinist van Zwolle of geregeld gefloten heeft.

De president wil iets weten over de tusschenpoozes bij deze fluitsignalen, maar getuige weet daar niet veel meer van. „Ze werden zoo dikwijls gegeven, dat ik ze niet eens meer hoorde.”

Requisitoir.

De officier van justitie zeide in zijn requisitoir, dat in het feit, dat de Ned. Spoorwegen den machinist gestraft hebben met 1 dag inhouding van zijn salaris, een aanwijzing zit, dat verd. in strijd met de dienstvoorschriften heeft gehandeld. De lezing, dat de auto in eens naar voren schoot, lijkt spr. onwaarschijnlijk, gezien de getuigenverklaringen.

Spr. acht verdachte schuldig, hoewel de weersomstandigheden aan een kant een verzachtende omstandigheid kunnen zijn. Van den anderen kant bekeken, moet men echter juist in dergelijke omstandigheden extra voorzichtig zijn. De officier wil geen vrijheidsstraf eischen en requireert tot een boete van f 75 subs. 50 dagen hechtenis.

Plekdooi.

De verdediger mr. D. Sanders nam hierna het woord. Hij begon met er op te wijzen, dat de machinist in het begin hoogst verwonderd was, dat hij terecht moest staan. Verleden week nog had hij in een advertentie reizigers uit den trein oproepen om voor de rechtbank verklaringen af te leggen. Niemand had zich echter gemeld, „een bekend verschijnsel overigens”, aldus pl., „daar het bekend is, dat niemand zich graag bemoeit met een ongeluk”.

De verd. wist, dat op het traject Zwolle — Emmen niet minder dan 200 onbewaakte overwegen zijn en was op alles bedacht.

„Het niet hooren van de signalen”, aldus pl., „wijst er niet op, dat deze niet gegeven zijn. Het is wel typisch, dat later alle mensen in eens signalen hoorden. Dit is verklaarbaar, want daar het gebeurde kwam dit punt ter sprake.”

Pl. gaat daarna dieper in op de verhouding mist-geluid. Soms doen zich in dit verband merkwaardige verschijnselen voor en worden bepaalde toonen op bepaalde afstanden volkomen onhoorbaar.

Pl. dringt op vrijspraak voor zijn cliënt aan.

De machinist, die als laatste het woord krijgt, zeg tenslotte: „Ik ben onschuldig. Ik heb alles gedaan wat ik kon. Collega's die 40 jaren op de locomotief gestaan hebben zeiden mij: „In jouw geval was mij hetzelfde overkomen”.

Ongeluk bij Bergentheim voor de Almelosche rechtbank

Drie doden en twee gewonden bij botsing tusschen trein en auto

Tegen den machinist een geldboete geëischt

WAREN ER FLUITSIGNALEN GEGEVEN?

Drie doden, twee gewonden en een auto waarvan niets meer over was dan wat ineengewrongen ijzer: ziedaar het droevig resultaat van het ongeval, dat Dinsdagmiddag 6 Februari op den onbewaakten overweg tusschen Mariënborg en Bergentheim geschiedde.

Volledigheidshalve geven wij in het kort nog eens de toedracht van het geval:

De auto, die bestuurd werd door den heer Merjenburgh uit Bergentheim, keerde terug van een begrafenis te Mariënborg, waar het stoffelijk overschot van H. Hulleman ten grave werd gedragen. In den wagon zaten met den bestuurder de moeder van den overledene en drie zusters.

Toen de auto in den mist den overweg, even voor het station Bergentheim gelegen, naderde, is de chauffeur uitgestapt om te zien of alles veilig was. Hij bemerkte toen niets van den naderenden trein. De wagon was evenwel juist midden op de rails, toen de motorwagen uit Zwolle het voertuig greep. De auto werd in de berm geslingerd en geheel vernield.

De chauffeur en mevrouw Hulleman, alsmede haar 22-jarige dochter Grietje werden op slag gedood.

De beide andere meisjes Antje en Mina Hulleman werden gewond.

De ondermachinist van de Nederl. Spoorwegen B. B. te Zwolle moest, naar aanleiding van het bovenstaande, gis-

termiddag voor de Almelosche rechtbank als verdachte verschijnen.

Hem werd ten laste gelegd, dat hij, daar de mist zoo dik was, dat de vaste seinen niet meer op 300 m afstand te zien waren, hoogst roekeloos en onvoorzichtig heeft gereden en geen fluitsignalen heeft gegeven.

Het verhoor.

Rustig komt de verdachte voor 't hekje en beantwoordt de vragen. Hij is pas een half jaar als machinist in dienst en heeft in het geheel tusschen Zwolle en Emmen 15 keer gereden.

Pres.: U wist, dat er veel overwogen in 't traject waren, die door slecht zicht niet te zien waren. Was u op de hoogte van de dienstorder, dat in dergelijke omstandigheden fluitsignalen moeten worden gegeven?

De verdachte beantwoordt deze vraag bevestigend, doch zegt: Ik floot geregeld. Geen moment had ik de voet van de signaalknop af en aan de andere zijde leunde ik uit het raampje om te trachten het baanvak te overzien. Met bepaalde tusschenpoozen liet ik de fluit werken.

De president vindt dat vreemd. Er zijn n.l. verschillende getuigen, die geen signaal gehoord hebben.

De machinist schudt heftig van neen, hij had zich geheel aan de voorschriften gehouden.

Pres. (tot verd.): Vertelt u zelf nu eens wat er gebeurd is.

Verd.: Er kwamen ineens twee auto's uit den mist. Ik was toen nog 5 à 6 meter van den overweg verwijderd. Beide wagens stonden stil, doch ineens vloog de voorste met een schok vooruit. Ik remde dadelijk, maar zag, dat het onmogelijk was een botsing te voorkomen.

(Zie vervolg pag. 2.)

D
pre
mee
velt
ten
hee
gesp
de
ber
plan
oorl
dit
dit
Am

TU

I
van
Ata
sch
is,
zijn
baa
zich
daa
ten
voe
ind
een
als
lot

I
d
v
c
C
d
s
n
d
d

Ongeluk te Bergentheim voor de Almelosche rechtbank

(Vervolg van pag. 1.)

Rechter Dufour wil weten, of het ongeval ook door de Spoorwegen is onderzocht. Dit wordt bevestigd. Den machinist is 1 dag salaris ingehouden. Van deze straf is hij in beroep gekomen, doch een beslissing is nog niet gevallen.

Twee belangrijke getuigen.

Twee belangrijke getuigen zijn de rijksveldwachters v. Engelhoven en de Jong, resp. uit Bergentheim en Ambt-Hardenberg. Beide inspecteerden de spoorlijn voordat de auto's wilden passeeren. Ze hadden langs de rails geloopt doch niets gehoord. Van Engelhoven zegt, dat het zicht slecht was: „Nooit heb ik een dikkere mist gezien”.

Pres.: Is het ook mogelijk, dat de signalen u ontgaan zijn?

Get.: Neen. Na het ongeluk sloten wel alle treinen die passeerden.

Verder verklaarde get. nog, dat Merjenburgh een zeer voorzichtig chauffeur was. Misschien in dit geval al te voorzichtig, want indien hij harder gereden had, was hij waarschijnlijk nog net over de lijn gekomen.

Pres.: Heeft u na het ongeluk nog geflacht, dat de machinist schuldig was?

Get.: Absoluut niet.

De verdediger, mr. D. Sanders uit Zwolle, onderbreekt den gang van zaken om nader in te gaan op een opmerking van den getuige.

Verdediger: U zei geen trein, maar wel een veilig signaal te hebben gezien. Was het dan niet gevaarlijk de stoet te willen laten passeeren?

Get.: Ik was overtuigd, dat er geen trein aan kwam.

Verdediger: Waarom hebt u uw oor niet op de rails gelegd? Dat is toch een beproefde methode?

Get.: De menschen in de stoet hebben ook geen signaal gehoord.

De machinist vraagt aan veldwachter van Engelhoven nog, of deze goed opgelet heeft of de koplampen van de locomotief brandden.

Veldwachter: Daar weet ik niets van.

Verd.: Die lampen hebben we in Zwolle al aangestoken om zoo veilig mogelijk te rijden.

De chauffeur G. W. uit Bergentheim zag, hoe de auto door de trein gegrepen werd, verklaarde hij als getuige.

De stoker: wel fluitsignalen.

De stoker D. J. Veerman deed dienst als invaller op de trein. Hij verklaarde

pertinent, dat de machinist van Zwolle of geregeld gefloten heeft.

De president wil iets weten over de tusschenpoozes bij deze fluitsignalen, maar getuige weet daar niet veel meer van. „Ze werden zoo dikwijls gegeven, dat ik ze niet eens meer hoorde.”

Requisitoir.

De officier van justitie zelde in zijn requisitoir, dat in het feit, dat de Ned. Spoorwegen den machinist gestraft hebben met 1 dag inhouding van zijn salaris, een aanwijzing zit, dat verd. in strijd met de dienstvoorschriften heeft gehandeld. De lezing, dat de auto in eens naar voren schoot, lijkt spr. onwaarschijnlijk, gezien de getuigenverklaringen.

Spr. acht verdachte schuldig, hoewel de weersomstandigheden aan een kant een verzachtende omstandigheid kunnen zijn. Van den anderen kant bekeken, moet men echter juist in dergelijke omstandigheden extra voorzichtig zijn. De officier wil geen vrijheidsstraf eischen en requireert tot een boete van f 75 subs. 50 dagen hechtenis.

Pleddoel.

De verdediger mr. D. Sanders nam hierna het woord. Hij begon met er op te wijzen, dat de machinist in het begin hoogst verwonderd was, dat hij terecht moest staan. Verleden week nog had hij in een advertentie reizigers uit den trein opgeroepen om voor de rechtbank verklaringen af te leggen. Niemand had zich echter gemeld, „een bekend verschijnsel overigens”, aldus pl., „daar het bekend is, dat niemand zich graag bemoeit met een ongeluk”.

De verd. wist, dat op het traject Zwolle — Emmen niet minder dan 200 onbewaakte overwegen zijn en was op alles bedacht.

„Het niet hooren van de signalen”, aldus pl., „wijst er niet op, dat deze niet gegeven zijn. Het is wel typisch, dat later alle menschen in eens signalen hoorden. Dit is verklaarbaar, want daar het gebeurde kwam dit punt ter sprake.”

Pl. gaat daarna dieper in op de verhouding mist-geluid. Soms doen zich in dit verband merkwaardige verschijnselen voor en worden bepaalde toonen op bepaalde afstanden volkomen onhoorbaar.

Pl. dringt op vrij spraak voor zijn cliënt aan.

De machinist, die als laatste het woord krijgt, zeg tenslotte: „Ik ben onschuldig. Ik heb alles gedaan wat ik kon. Collega's die 40 jaren op de locomotief gestaan hebben zeiden mij: „In jouw geval was mij hetzelfde overkomen”.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=Bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-06-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2230-06-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010314111:mpeg21:a0007&resultsidentifier=ddd:010314111:mpeg21:a0007&rowid=3

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Bergentheim&page=3&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-05-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-05-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMRHCG03:163507022:mpeg21:a00011&resultsidentifier=MMRHCG03:163507022:mpeg21:a00011&rowid=3

den eisen vrij.

Nog eens diefstal in oorlogsnood.

De door H. W. ter B. in Mariënberg bewoonde en door hem bij de komst der Duitsche troepen op bevel der Nederlandsche militairen verlaten woning, bleek naderhand deerlijk gehavend te zijn tengevolge van het opblazen van een in de nabijheid gelegen brug over de Vecht. Later miste hij verschillende artikelen. Een gedeelte hiervan werd in een boschje teruggevonden. Het was duidelijk, dat zich een landgenoot niet ontzien had om in de woning te gaan plunderen. Een zekere W de J. uit Bergentheim werd eens aan de tand gevoeld en hij kwam met een strijkijzer, een motor van een stofzuiger en een stekker voor den dag. Zijn bewering, dat hij die van Duitsche soldaten ten geschenke had gekregen, werd niet voor waar geaccepteerd en nu moet hij voor diefstal ter gelegenheid van oorlogsnood terechtstaan.

Nu beweert verd. weer, dat hij het strijkijzer van Duitsche soldaten voor cigarettens gekocht heeft. De stofzuiger heeft hij bij het huis van ter B. gevonden en een deel van den motor heeft hij er toen uitgehaald.

Veldw. A. de J. verklaart, dat verd. eerst, nadat gedreigd was, dat er hulszoeking bij hem gedaan zou worden, met het strijkijzer en een motor, zij het dan ook nog aarzelend, voor den dag kwam.

Verd. blijft er bij, dat zijn ziekte-toestand meebrengt dat hij handelingen verricht zonder dat hij zich hiervan rekenschap geeft. De zaak wordt hierop voor psychiatrisch onderzoek uitgesteld.

F. G. uit Almelo moet zich voor een soortgelijk misdrijf verantwoorden. Hij heeft van door Nederlandsche militairen aan den Ootmarsumscheweg onder Almelo achtergelaten goederen een automatisch pistool in foudraal, 2 hulzen met patronen en een bajonet in foudraal weggenomen.

G. zegt, dat hij de wapens als aandenken wilde houden. Het wegnemen heeft hij gedaan in tegenwoordigheid van wel 15 personen. Op 25 Mei zijn de wapens bij hem in beslag genomen en hij is er toen een paar dagen tusschenuit geweest, omdat hij gelezen had, dat de doodstraf op het bezit van wapens stond. En hij had ze een week onder zich gehouden. Volmondig erkent hij, dat hij dom gehandeld heeft.

De Off eischt 6 maanden gev. straf. De Politier. meent, dat hier geen sprake is van plundering en veroordeelt G. daarom tot f 35 subs. 35 dagen.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=10&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-06-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2230-06-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=MMSAEN01:000054355:mpeg21:a0050&resultsidentifier=MMSAEN01:000054355:mpeg21:a0050&rowid=5>

VERORDENING TEGEN ONJUISTE BERICHTEN

De **BURGEMEESTER** der gemeente

Stad-Hardenberg

M a a k t b e k e n d :

dat door den **Rijkscommissaris** voor het bezette **Nederlandsche gebied** is vastgesteld de navolgende verordening ter bescherming van de **Nederlandsche bevolking** tegen onjuiste berichten:

Par. 1.

Door middel van de radio mogen slechts uitzendingen beluisterd worden, die uitgezonden worden:

1. door zenders binnen het door de **Duitsche weermacht** bezette **Nederlandsche gebied**;
2. door zenders binnen het **Groot-Duitsche Rijk** met inbegrip van het **Protectoraat Bohemen en Moravië**, alsmede van het **Gouvernement-Generaal** voor het bezette **Poolsche gebied**;
3. door zenders, die aangesloten zijn op een van de onder nummers 1 en 2 genoemde zenders.

Par. 2.

1. Hij, die een anderen, dan de in par. 1 opgesomde zenders opzettelijk beluistert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste 2 jaar en met geldboete van ten hoogste 100.000 gulden of met een van deze straffen. In bijzonder ernstige gevallen kan gevangenisstraf van ten hoogste 10 jaar en een geldboete van onbeperkte hoogte of een van deze straffen uitgesproken worden.

2. De gebezigde ontvangtoestellen moeten in elk geval verbeurdverklaard worden.

3. Hij, die berichten, die hij, direct of indirect, door een, ingevolge alinea 1, verboden handeling verkregen heeft, opzettelijk verspreidt, valt eveneens onder de strafbepalingen van alinea 1.

4. Handelingen, in alinea 1 of 3 genoemd, worden als misdrijf beschouwd.

Par. 3.

1. De strafvervolgning op grond van par. 2 vindt slechts plaats op bevel van den **Rijkscommissaris** voor het bezette **Nederlandsche gebied**.

2. Het bevel ingevolge alinea 1 is aan geen termijn gebonden; het kan zich bepalen tot bepaalde personen.

Par. 4.

Deze verordening treedt in werking op den dag van haar afkondiging (4 Juli 1940.)

Stad-Hardenberg, den *11* Juli 1940.

De Burgemeester voornoemd,

W. A. B. van der Burg

Op 11 juli 1940 werd deze 'Verordening tegen onjuiste berichten' afgekondigd; precies twee maanden na de Duitse inval in ons land. In de verordening werd door de bezetter bepaald welke zenders de ingezetenen wèl en vooral ook nièt mochten beluisteren.

Op zich is dit document al opmerkelijk genoeg, maar door de ondertekening krijgt het een extra - wrange - lading. De toenmalige burgemeester van Stad Hardenberg, de anti-Duitse Christiaan Fredrik Bramer, was niet de ondertekenaar van de verordening, maar zijn plaatsvervanger. Wethouder Rudolf Emanuel de Bruin, een vooraanstaand joods inwoner van Hardenberg, onderschreef de verordening in zijn functie als loco-burgemeester.

Het document roept een aantal vragen op:

- Was burgemeester Bramer ziek? Bevond hij zich buiten de gemeente? Was hij niet in staat om te ondertekenen? Of weigerde hij dat te doen?
- Zou wethouder De Bruin enigszins hebben kunnen bevroeden wat er allemaal in de jaren erna zou gebeuren? Als hij dat geweten had, zou hij dan het ondertekenen niet aan zijn collega-wethouder hebben overgelaten?

Hoe het ook zij, nog datzelfde jaar werd de joodse wethouder Ru Bruin door de Duitse bezetter gelast zijn functie als wethouder en raadslid neer te leggen. De Bruin was eigenaar van een drukkerij en uitgever van de plaatselijke krant De Vechtstreek. Op 17 december 1941 werd zijn bedrijf op last van de Sicherheitspolizei in Zwolle gesloten. Hij stierf op 28 mei 1943 in Sobibor, oud 55 jaar.

Burgemeester Bramer kreeg op 25 november 1940 te horen dat hij ook kon vertrekken, omdat hij niet handelde in de geest van de bezetter...

Bron: historischeprojecten.nl/geheugenvanhardenberg/

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-07-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-07-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314139:mpeg21:a0123&resultsidentifier=ddd:010314139:mpeg21:a0123&rowid=4>

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-07-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-07-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010314151:mpeg21:a0140&resultsidentifier=ddd:010314151:mpeg21:a0140&rowid=2

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-09-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2230-09-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010314192:mpeg21:a0049&resultsidentifier=ddd:010314192:mpeg21:a0049&rowid=1

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-10-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-10-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010941146:mpeg21:a0059&resultsidentifier=ddd:010941146:mpeg21:a0059&rowid=2

Kleermaker verdronken uit Bergentheim

Door de duisternis misleid

Toen Dinsdagavond de kleermaker Verpoorte te Bergentheim om elf uur nog niet in zijn kosthuis was aangekomen, werd zijn kostheer, J. Soer, ongerust en ging op onderzoek uit. Van den patroon van V., den heer Schippers, vernam hij, dat Verpoorte omstreeks negen uur diens woning had verlaten. Aanstonds werd een ongeluk gevreesd. De gewaarschuwde politie haalde na eenigen tijd dreggen het lijk van Verpoorte uit het Overijsselsche kanaal, op korten afstand van de woning van zijn patroon, zoodat kan worden aangenomen, dat hij, door de duisternis misleid, te water is geraakt en verdronken.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=3&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-10-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-10-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314226:mpeg21:a0021&resultsidentifier=ddd:010314226:mpeg21:a0021&rowid=8

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-11-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2230-11-1940%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010331682:mpeg21:a0066&resultsidentifier=ddd:010331682:mpeg21:a0066&rowid=3

Kleermaker verdronken uit Bergentheim

Door de duisternis misleid.

Toen Dinsdagavond de kleermaker Verpoorte te Bergentheim om elf uur nog niet in zijn kosthuis was aangekomen, werd zijn kostheer, J. Soer, ongerust en ging op onderzoek uit. Van den patroon van V., den heer Schippers, vernam hij, dat Verpoorte omstreeks negen uur diens woning had verlaten. Aanstonds werd een ongeluk gevreesd. De gewaarschuwde politie haalde na eenigen tijd dreggen het lijk van Verpoorte uit het Overijsselsche kanaal, op korten afstand van de woning van zijn patroon, zoodat kan worden aangenomen, dat hij, door de duisternis misleid, te water is geraakt en verdronken.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=3&cql%5B%5D=%28date+gte+%201-10-1940%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-10-1940%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314226:mpeg21:a0021&resultsidentifier=ddd:010314226:mpeg21:a0021&rowid=8>

In het wachthuisje van de luchtbeschermingsdiens te Bergentheim (*weet iemand waar dat heeft gestaan?*), is door iemand een gevaarlijke tekst op de binnenwand geschreven. Dit was nog in het begin van de oorlog. Zulke uitingen hebben later in de oorlog gevangenschappen of nog erger opgeleverd.

GEMEENTE AMBT-HARDENBERG

HEEMSE, den 20 Januari 1941.

(Postadres Hardenberg)

Bij dezen heb ik deeer U het volgende mede te deelen:
Hedenmiddag omstreeks 2.30 uur bereikte C.S.Pisuisse,
Chef-veldwachter dezer gemeente het bericht, dat in het
wachthuisje van den gemeentelijken luchtbeschermingsdienst
te Bergentheim op den binnenwand met potlood was geschreven:
"Wat misgewas is onder de augurken,
Is Hitler onder de schurken"

Het onderzoek naar de dader heeft geen resultaat gehad.

Bron: Rondon den Herdenbergh, gedenkboekje 1995

VIJF GESLACHTEN. — In Bergentheim bij Hardenberg (O.) is de wed. J. Kusters-Grissen door de geboorte van Trijntje Buuskoeken betovergrootmoeder geworden. De moeder van Trijntje is 23 jaar, de grootmoeder 42 jaar, de overgrootmoeder 70 jaar en de betovergrootmoeder 92 jaar. Allen wonen in Bergentheim en genieten een goede gezondheid. Overgrootmoeder wenscht betovergrootmoeder geluk met de geboorte van haar achter-achterkleinkind. (Polygoon)

Bron: Haagse Courant, 24 jan 1941, pagina 2

RECHTZAKEN.

DE KANS NIET BENUT
*Vier maanden voor rijwiel-
diefstal*

In den nacht van 8 op 9 December van het vorige jaar heeft de rijwielhersteller J. H. K. uit Ambt-Hardenberg, thans gedetineerd, achter de woning van H. Rötgers te Bergentheim een Gazellerijwiel weggehaald en dit karretje in Duitschland met 50 mark toe tegen een oude fiets geruild. Het oude karretje heeft K. in Almelo eveneens verkocht. Hij stond terecht voor den politierechter te Almelo.

Pol.: Hoe moet dat nu met u. Verleden zomer is u nog een kans gegeven.

Verd.: Ik weet 't niet. Als ik maar niet in de ongevallenwet was geweest, was er niets gebeurd.

Pol.: Maar uw gedrag was vroeger ook niet al te best.

De officier van justitie zeide in zijn requisitoir, dat verdachte voldoende kans heeft gehad om buiten de gevangenis te blijven. Hij heeft die kans niet benut. Eisch vier maanden gevangenisstraf.

Mr. Sybrandy uit Almelo vroeg de uiterste clementie.

De politierechter vond de vordering van den officier niet te hoog en legde de gevraagde straf op, doch bracht de preventieve hechtenis in mindering.

**BROOD EN KOFFIE ZONDER
BON**

H. B., uit den Ham, die te Almelo voor den politierechter terecht stond, heeft op

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergenheim&page=6&cql%5B%5D=%28date+ gte +%201-01-1941%22%29&cql%5B%5D=%28date+ lte +%2231-01-1941%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314307:mpeg21:a0098&resultsidentifier=ddd:010314307:mpeg21:a0098&rowid=3>

AMBT-HARDENBERG

Luchtbeschermingsdienst.

In het noordelijk deel dezer gemeente, te weten de buurtschappen Lutten en Slagharen, is thans ook een vaste kern benoemd voor den luchtbeschermingsdienst. Door den locoburgemeester zijn voor het surveilleeren des nachts in dat deel der gemeente benoemd L. Benjamins te Schuinesloot, J. G. Beukers te Slagharen, H. B. Karperien te Oud-Lutten en G. Wieten te Lutten aan de Dedemsvaart.

In het zuiden der gemeente, met name de luchtbeschermingswijken Bergentheim en Kloosterhaar, zullen geen vaste kernen worden benoemd, daar deze deelen als „meldingsposten” worden aangemerkt. Voor het midden der gemeente, zooals Heemse en omgeving, is de aanstelling van een vasten kern nog even uitgesteld

Beroep aangenomen.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=1&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-02-1941%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2228-02-1941%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:010314321:mpeg21:a0087&resultsidentifier=ddd:010314321:mpeg21:a0087&rowid=9

Wederom werden we diep teleur-
gesteld door de geboorte van een
levenloos Dochtertje.
G. THEISSENS.
H. THEISSENS—FLEURKE.
Bergentheim, 2 April 1941.

Bron:

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=4&cql%5B%5D=%28date+_gte_+%201-04-1941%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2230-04-1941%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:011131263:mpeg21:a0029&resultsidentifier=ddd:011131263:mpeg21:a0029&rowid=1

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-04-1941%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2230-04-1941%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010850563:mpeg21:a0070&resultsidentifier=ddd:010850563:mpeg21:a0070&rowid=2>

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=bergentheim&page=2&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-04-1941%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2230-04-1941%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ddd:011119753:mpeg21:a0121&resultsidentifier=ddd:011119753:mpeg21:a0121&rowid=7>

Inbraken zomerhuisjes Bergentheim

Politie doet een goede vangst

De politie te Bergentheim heeft aangehouden en voor den officier van justitie te Almelo geleid, den arbeider J. H. K.

Bij onderzoek is gebleken dat deze zich tot een vijftal z.g.n. zomerhuisjes van ingezetenen uit Almelo, en staande te Bergentheim, door verbreking van sloten en het vernielen van ruiten, toegang had verschaft, en daaruit alles van eenige waarde, hoofdzakelijk echter kleedingstukken, schoenen en etenswaren had ontvreemd.

Bron: Prov. Overijsselse en Zwolse Courant, 9 mei 1941

Bron: Christelijk sociaal dagblad voor Nederland De Amsterdammer

Een trieste gebeurtenis...

Bron: De Noord-Ooster

In de voorloper van de Zwolse Courant wordt het volgende gemeld:

DE KAMPEN VAN DEN ARBEIDSDIENST

Dezen zomer zullen tienduizend jongelieden de kampen van den Nederlandschen Arbeidsdienst bevolken. Ruim zestig kampen zullen binnenkort ter beschikking staan voor dit doel, een aantal, dat aanmerkelijk grooter is dan dat van het vorige jaar. Dertig kampen zijn thans bij de winterploegen in gebruik, twintig nieuwe kampen worden in de komende weken ingericht, zodat zij voor den eersten Juni, wanneer de zomerploegen hun intrede doen, geheel gereed zijn, en elf andere kampen zullen daarna, in den loop van dit jaar, nog volgen. De genoemde twintig zijn evenals een groot deel van de bestaande kampen nagenoeg alle samengesteld uit de bekende uitneembare houten barakken van den Duitschen Arbeidsdienst, compleet van die zijde ontvangen, terwijl de elf nieuwe complexen hier te lande volgens Duitsch model worden gebouwd.

(vervolg op volgende pagina...)

bouw.

De bestaande kampen en die, welke op 1 Juni in gebruik zullen worden genomen, vindt men te Leersum, Doorn, Amerongen, Elst (U.), Ede, Donderbroek, Hemrik, Marum, Oosterwolde, Tolbert, Midwolde, Hulten, Hilvarenbeek, Nistelrode, Mook, Overloon, Bergen (L.), Well, Dalfsen, Holten, Ampsen, Wierden, **Bergentheim**, Heemse, Gramsbergen, Eibergen, Winterswijk, Huizen, Laren (N.H.), Drakenburg, Waterloo, Voorthuizen, Nunspeet, Workum, Gaasterland, Wolvega, Steenwijk, Staphorst, ten Anlo, Diever, Appelscha, Valkenswaard, Tungalroy, Weert, Liesel, Deurne, Venray, Arden, Hooghalen, Westerbork, Zweeloo, Schoonloo, Borger, Gasselte, Odoorn, Ter Apel en Terborg (Gr.).

Zooals men weet, zullen de zomerkampen ook voor aanstaande studenten bestemd zijn. Van dezen worden er ten hoogste 2000 verwacht, die gelijkelijk over de verschillende kampen zullen worden verdeeld, zoodat niet meer dan 20 pct van de bezetting van elk kamp uit studenten zal bestaan.

In den N.A.D. voor meisjes is nog geenerlei voorwaardelijke plicht tot dienstneming ingesteld. De belangstelling voor dezen dienst, die grootendeels in ruime landgoederen en kasteelen is gehuisvest, is zoo ruim, dat tot het eind van 1943 de bestaande kampen bezet zijn. Uitbreiding van het aantal meisjeskampen is evenwel in uitzicht gesteld.

In de Koerier wordt nog even verkeerde berichtgeving over de arbeidsdienst kampen, waaronder een in Bergentheim, gecorrigeerd. Hieruit herleiden we dat ook rond die tijd, juni 1942, het kamp in Bergentheim moet zijn geopend.

De kampen van den Nederlandschen Arbeidsdienst

In het verslag van het A.N.P.: „Naar de kampen van den **Arbeidsdienst**” zijn een aantal onjuistheden geslopen. Wij geven hier een verbetering.

De bestaande kampen en die, welke op 1 Juni in gebruik zullen worden genomen, vindt men te Doorn, Elst (U.), Donkerbroek, Hemrik, Marum, Tolbert, Hulten, Hilvarenbeek, Nistelrode, Mook, Overloon, Bergen (L.), Well, Dalfsen, Ampsen, Wierden, **Bergentheim**, Heemse, Gramsbergen, Eibergen, Hilversum, - Waterloo, Nunspeet, Workum, Gaasterland, Wolvega, Steenwijk, Staphorst, Ten Arlo, Diever, Appelsga, Valkenswaard, Tungelroy, Weert, Liessel, Deurne, Venray, Arcen, Hooghalen, Westerbork, Zweeloo, Schoonloo, Borger, Gasselte, Odoorn en Terborg (Gr.).

Aan de toegangswegen tot deze kampen, voor zoover deze noodig zijn wordt gewerkt en met de beplanting is een begin gemaakt.

De werkobjecten zijn in hoofdzaak ontginningen, boschwerk, ruilverkaveling en kampverfraaiing, en voor wat Workum betreft draineeren in het IJselmeer.

Bron: Koerier, 28 april 1942

Ook het dagblad van het Noorden herhaalde dit bericht op 28 april 1942; met een extra stukje over "aanmelden":

DE ARBEIDSDIENST

De kampen

In hetgeen in ons nummer van j.l. Vrijdag is medegedeeld over de kampen van den Nederlandschen Arbeidsdienst zijn enkele onjuistheden geslopen, welke hierbij worden gerectificeerd.

De bestaande kampen en die, welke op 1 Juni in gebruik zullen worden genomen, vindt men te Doorn, Elst (U.), Donkerbroek, Hemrik, Marum, Tolbert, Hulten, Hilvarenbeek, Nistelrode, Mook, Overloon, Bergen (L.), Well, Dalfsen, Ampsen, Wierden, Bergentheim, Heemse, Grams-

bergen, Eibergen, Hilversum, Waterloo, Nunspeet, Workum, Gaasterland, Wolvega, Steenwijk, Staphorst, Ten Arlo, Diever, Appelsga, Valkenswaard, Tungelroy, Weert, Liessel, Deurne, Venray, Arcen, Hooghalen, Westerbork, Zweeloo, Borger, Schoonloo, Gasselte, Odoorn en Terborg (Gr.). Aan de toegangswegen tot de kampen, voor zoover deze noodig zijn, wordt gewerkt en met de beplanting is een begin gemaakt. Alle kampen zullen worden voorzien van electriciteit, waterleiding en telefoon; de werkobjecten zijn in hoofdzaak ontginningen, boschwerk, ruilvergaveling en kampverfraaiing, en voor wat Workum betreft draineeren in het IJsselmeer.

De aanmelding

Zooals in de dagbladen is bekend gemaakt, zal de aanmelding voor de kampen welke op 1 Juni a.s. aanvangen, opengesteld blijven tot en met 8 Mei 1942.

Aanstaande studenten en aanstaand personeel in openbaren dienst kunnen zich tot dien datum niet alleen bij de bekende aanmeldingsbureaux opgeven, maar ook bij de Arbeidsbureaux en het gemeentehuis ter plaatse.

Voor vrijwilligers, mits ongehuwd en niet ouder dan 23 jaar, blijft de aanmelding eveneens nog mogelijk bij de bovengenoemde bureaux.

ROTTERDAMMERTJES IN ZWOLLE'S OMGEVING

Een aantal Rotterdamsche kinderen komen hun vacantie doorbrengen in Zwolle en omliggende plaatsen. Morgen arriveert om één uur en om 2.20 een groot aantal Rotterdammertjes, die in de Augustusmaand via Zwolle verdeeld zullen worden over de plaatsen Balkbrug, Bathmen (bij Deventer), Bergentheim, Blokzijl, Genemuiden, Glethoorn, Hardenberg, Mariënborg, Kloosterhaar, Raalte, Staphorst en Wesepe.

Bron:

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=bergentheim&cql%5B%5D=%28date+gte+%2201-08-1941%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-08-1941%22%29&redirect=true&identifier=ddd:010314468:mpeg21:a0062&resultsidentifier=ddd:010314468:mpeg21:a0062&rowid=2>

Bron: zzz

In Bergentheim heeft een barak gestaan voor de Nederlandse Arbeidsdienst. Dat was -ongeveer- waar nu het Koepelveld is. De zuidkant van de Stationsweg was toen nog onbebouwd; het stuk grond heette de 'Ossenbroek' en lag ten zuiden van het stationsgebouw en ten westen van het postkantoor.

Iemand vertelde dat het schuurtje van huidige Stationsweg 10 het brandweer huisje was naast het kamp; de ingang zou naast het brandweershuisje zijn geweest.

In hun vrije tijd of wanneer er niet gewerkt kon worden, konden de arbeidsmannen tijd besteden aan handenarbeid. Meestal moest er voor het kamp nog wel het een en ander gemaakt worden of men maakte iets voor eigen gebruik.

Zo maakte een arbeidsman dit doosje met op het deksel de tekst:

"Ter herinnering N.A.D. Bergentheim"

De slagzinnen van de NAD waren: 'Eerbied voor den Arbeid' en 'Door Arbeidsvreugde tot Levensvreugde'. Aanvankelijk bestond de NAD uit vrijwilligers, maar op 1 april 1942 werd hij verplicht gesteld voor alle jonge mannen van 18 tot 23 jaar. Vanaf die datum werden bepaalde categorieën verplicht opgeroepen. In 1943 moest zelfs een gehele jaarlichting (1925) er aan geloven.

Het kamp droeg vanaf maart 1943 de naam "Kamp Joost van den Vondel".

Bron: Foto barak HVH; andere plaatjes website Pinky.nl

8

Kommandantur - Befehl No. 1/45.

= = = = =

Van den Ortskommandant te Hardenberg ontving ik per 26.1.'45 de volgende mededeeling:

Es ist beabsichtigt in nächster Zeit Hardenberg und Umgebung mit Truppen zu besetzen. Ich erwarte von der Bevölkerung, dass sie weitgehendes Verständnis im Rahmen der Quartierleistung dafür aufbringt.

Sollten irgendwelche Schwierigkeiten bei der Einquartierung auftreten, sind diese unverzüglich der Ortskommandantur zu melden. Eigenmächtige Beschlagnahme von Lebensmitteln durch die Truppe oder einzelne Soldaten ist verboten. Gebrauchsgegenstände und Gestellung von Fahrzeugen ist allein durch die Ortskommandantur zulässig.

Het ligt in de bedoeling in de naaste toekomst in Hardenberg en omgeving troepen onder te brengen.

Ik verwacht van de bevolking, dat zij met het oog op het onderbrengen in kwartieren in ruime mate tegemoetkomend zal zijn.

Mochten bij de inkwartieringen moeilijkheden voorkomen, dan moeten deze onverwijld aan de Ortskommandantur worden meegegeeld.

Eigenmachtig in beslag nemen van levensmiddelen door de troepen of door enkele soldaten is verboden.

Het ter beschikking stellen van gebruiksvoorwerpen en vaartuigen is alleen toelaatbaar door tussenkomst van de Ortskommandantur.

H a r d e n b e r g , 29 Januari 1945.

De Burgemeester van Hardenberg,

F.J.Overbeek.

Deze gedrukte mededeling werd op 29 januari 1945 door de toenmalige burgemeester van Hardenberg 'wereldkundig' gemaakt, bestemd voor alle inwoner's van zijn gemeente.

Ir. Frederik Jan Overbeek uit Hengelo was van oktober 1943 tot aan 't einde van de oorlog in 1945 burgemeester van de gemeente Hardenberg, tijdens de Duitse bezetting van ons land. Overbeek was een fanatiek aanhanger van de N.S.B. Na de bevrijding dook hij onder, maar eind mei 1945 liep hij tegen de lamp in 't Friese Workum. Daar stond toen dominee Albada op de kansel. Albada had in Hardenberg de hervormde gemeente als kandidaat gediend en herkende Overbeek meteen. Hij waarschuwde de plaatselijke N.B.S. (Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten) die de oud-burgemeester meteen inrekende. Daarna werd hij naar Hardenberg vervoerd om te worden gehoord.

Pas in 1948 zou Overbeek worden berecht door het Tribunaal.

Het Salland's Volksblad schreef op 7 mei 1948:

“Volgens een uitvoerig verslag in het Dagblad van het Oosten verweerde hij zich twee uur achtereen op beschaafde wijze tegen de vragenvloed waaraan men hem onderwierp. Overbeek had vele functies in de partij en was reeds lid vanaf 1933. Hij zond zijn kinderen naar een Deutse Schule en zou o.a. door middel van een in het Duits geschreven brief aan de Sicherheits Polizei verzocht hebben Hengelo te verlossen van de jood Meyer Kanteman. Kringleiders zou hij verzocht hebben om namen van vooraanstaande personen op te geven aan de S.D. Verder werd hem ten laste gelegd aanbrengen van de burgemeester van Rijssen en het verzamelen van namen van Mei-stakers, aspirant Duitsland-werkers en plutogratenzootjes (voor gijzeling).

Hij verklaarde de boeren in Mariënberg een boete te hebben opgelegd toen ze geen paarden hadden geleverd, omdat majoor Krieg had gedreigd de paarden zonder vergoeding weg te zullen laten halen, als de vordering te Hardenberg en Slagharen niet beter zou verlopen dan te Mariënberg. De boeten werden terugbetaald. Mr. Sybrandy las als verdediger gunstige brieven voor van de vroegere wethouders der gemeente Hardenberg, de heer Van Dam, leider distributiedienst, de heer Boekhoven, chef secretarie en anderen. Met de woorden ‘Mocht ik iemand leed veroorzaakt hebben, dan wil ik hiervoor excuus vragen’, verliet verdachte de zaal”.

Bron: historischeprojecten.nl/geheugenvanhardenberg/

No. 1

ZATERDAG 21 APRIL 1945

52ste Jaargang

"DE VECHTSTREEK"

Nieuws- en Advertentieblad voor Noord-Oost Overijssel

ABONNEMENTSPRIJS

wordt nader bekend gemaakt

Drukker-Uitgever

R. E. DE BRUIN - HARDENBERG

ADVERTENTIEPRIJS 8 ct. per m.m.

Bij contract lager. — Advertenties in te zenden voor Donderdagmiddag 2 uur.

NA DRIE EN EEN HALF JAAR

Voor het eerst na drie en een half jaar komt „DE VECHTSTREEK” weer onder Uw oogen. In December 1941 werd met bruto geweld de uitgave van ons ongeveer vijftig jaar bestaande blad gestaakt. Een der satellieten van den overweldiger kwam en legde beslag op de drukkerij, verzegelde de deuren en maakte niet alleen den uitgever, den heer R. E. de Bruin, doch ook het zes man sterke personeel, broodeloos. Wilde het verder werken om in het onderhoud van hun en hun gezinnen te voorzien, er was werk genoeg: krijgsmateriaal vervaardigen, waarmee de medestanders van ons land in den strijd tegen den nazi-geesel werden bestookt. Hierbij bleef het niet. Het was niet genoeg dat de Joden broodeloos gemaakt waren, de heerschers van het Herrenvolk hadden ook hun oog laten vallen op het bezit dat deze menschen hadden.

In Augustus 1942 werden de beide oudste zonen van den heer De Bruin gedeporteerd, wie weet waar heen, in Mei 1943, juist op den verjaardag van den heer De Bruin, moest deze met de rest van zijn gezin „de groote reis” aanvaarden, zooals hij typisch op zijn laatste briefkaart uitdrukte. Vol vertrouwen dat er eenmaal een einde zou komen aan de macht van de overweldigers, eindigde hij met „tot weerziens”.

Toen kwamen de roovers en trachten hergeen: de heer De Bruin in jarenlangen arbeid had vergaard, te bemachtigen.

Gelukkig had de heer De Bruin vrienden-vrienden die het niet bij praten lieten. De papiervoorraad werd verstopt, lettermateriaal onder de oogen der roovers weggehaald en opgeborgen, ander zetmateriaal van het schip waarmee het vervoerd zou worden, gered. Voor de groote stukken werd het risico genomen om onomwonden te praten met officiële instanties en groote firma's op het gebied der grafische machinehandel. Ondanks de vreemde indruk die dit soms maakte en die de tongen in beweging bracht, gingen de vrienden door — het risico van openbaarheid kon in die dagen niet aanvaard worden — en het gelukte. Een groot deel van de drukkerij-inventaris kon worden gered, en de machines die bestemd waren om verschoot te worden tot menschenvernietigend krijgsmateriaal, kunnen thans weer gebruikt worden voor idieeler doeleinden, voor het brengen van een andere beschaving dan die wij de laatste vijf jaren in ons land gewend waren.

Allen die daaraan hebben medegewerkt, daarvoor dank. Het was een klein radetje in het groote mechanisme dat in ons land in werking was getreden om den overweldiger, die in Mei 1940 met valsche leuzen zijn soldaten over onze grenzen dreef, zoo- veel mogelijk te saboteeren.

Thans zijn we weer gekomen aan de eerste

bladzijde van een, naar we hopen, gelukkiger tijdperk in de geschiedenis van ons blad.

Wel is de uitgever, de heer R. E. de Bruin noch zijn familie, in zijn vaderland teruggekeerd. Zij die zich belangeloos voorloopen met de behartiging van de zaken van „De Vechtstreek” hebben belast, zijn van meening dat niet op deze terugkeer moet worden gewacht. Niet alleen dat de kans bestaat, dat de heer De Bruin dan achter het net zou vissen, doch ook omdat het beter is, dat de heer De Bruin bij zijn terugkeer een draaiende zaak vindt, dan afhankelijk te zijn van de milddadigheid zijner medemenschen.

Het publiek van Noord-Oost Overijssel toone thans, dat het hen die zoo veel geleden hebben onder de Nazi-terreur, wil helpen om weer te komen tot een menschaardwaardig bestaan. Abonnee's en advertenties voor de krant en drukwerk voor de handelsdrukkerij zijn daarvoor noodig. De redactie zal zorgen de inhoud van het blad op een zoo hoog mogelijk peil te brengen.

HARDENBERG.

VRIJ.

Thans nu we ongeveer veertien dagen zijn verlost van den vreeselijken dwang der Duitsche nazi-heerschers, nu dringt het leersgord tot ons door wat het wil zeggen, weer VRIJ te zijn.

Hardenberg, voor den oorlog het drukke centrum van Noord-Oost Overijssel, was een doode plaats geworden. Men zag alleen nog kinderen, vrouwen en oude mannen op straat. De jongeren waren of naar Duitschland gevoerd, dan wel durfden zich niet meer op straat vertoonen. Men was nergens meer veilig en nooit meer veilig.

Thans komt er weer fleur op de straat. Ieder durft zich weer vrij bewegen, de onderduikers komen bij honderden voor den dag, het normale leven begint weer te komen.

Voor de laatste weken van de heerschappij der Duitschers was de toestand tot het ondragelijke opgeschroefd. Arbeidsplicht, gijzelaars, en dan de laatste dagen de onophoudelijke stroom van terugtrekkende troepen, uit hun verband gerukte onderdeelen, loopend, op fietsen met en zonder banden, gedwongen vervoer door boeren met paarden en wagens en nog bij uitzondering een „gas-pot”, en zonder uitzondering stelende en roovende bij de huizen waar zij langs kwamen, meepikkende het weinige dat zij ons in den loop der afgelopen vijf jaar hadden gelaten.

Donderdag 5 April bereikte de spanning haar hoogtepunt. De Duitschers trokken zich over de Vecht terug. Af en toe hoorde men doffe knallen van springende bruggen, later op den middag ratelden de machinegeweren der Canadeesche tanks, staande voor de vernielde brug over het Almeloosche kanaal.

Het duurde echter nog tot Vrijdagmorgen half elf voor we inderdaad konden zeggen:

AAN HEN DIE ZICH

WILLEN ABONNEEREN.

Moelijkheden van allerlei aard — geen stroom, geen vervoer en dergelijke — zijn oorzaak, dat het niet mogelijk is reeds thans alle oud-abonnee's een krant te doen toekomen. Laat ieder die een blad krijgt, daarom dit zooveel mogelijk aan zijn bureu doorgeven.

Waar ook de geheele administratie is weggehaald, dienen alle abonnees opnieuw te worden ingeschreven. Dit kan geschieden bij de administratie van ons blad, zijnde voorloopig SNEL'S BOEKHANDEL, Markt Hardenberg en bij den heer J. E. SNEL, Boekhandel, Gramsbergen.

Het abonnementsgeld is voor het tijdvak van heden tot 31 December 1945 bepaald op f 2.—. Om redenen van administratieven aard en de moelijkheden aan incasso verbonden, dient dit direct bij de inschrijving als abonnee te worden voldaan.

Getracht zal worden allen die zich voort Woensdag a.s. abonneren de volgende week de krant per post toe te zenden.

we zijn bevrijd. Toen kwamen de tanks en gevechtswagons Hardenberg binnenrollen en als bij tooverslag droeg ieder Oranje en was de plaats één vlaggentooi. Ook bij de Vecht deden de tanks de achtergebleven Duitsche troepen spoedig aftrekken, niet echter dan nadat veel schade aan de huizen op den Brink was aangebracht en de boerderij van den heer Slotman was afgebrand.

Spannende dagen volgden nog. De Duitschers kwamen in Heemse weer opzetten, terroriseerden de bevolking. De leden der Ondergrondse hadden moeilijke dagen, vooral toen een hunner de heer H. Scheffer uit Heemse, in den strijd voor zijn vaderland viel. Ook het verzet in Heemse werd echter gebroken en sinds Dinsdag 10 April kunnen we zeggen: we zijn verlost van het gehate Duitsche juk.

Sindsdien zijn duizenden auto's, tanks, gevechtswagons door Hardenberg gerold, een overvloed van materiaal, zooals we dat hier van de Duitschers nimmer gezien hebben en vervulde onze harten met blijde hoop, dat ook het overige deel van ons vaderland spoedig den jubelzang der bevrijding zou kunnen aanheffen.

ROODE KRUIS

VERRICHT PRACHTIG WERK.

De plaatselijke afdeling van het Nederl. Rode Kruis heeft een pracht taak op haar schouders genomen, n.l. het in goede banen leiden van een terugkeer der talloze vaderlanders die bevrijd zijn uit de gevangen kampen of gedwongen arbeid in Duitschland. Men was gereed en toen de bevrijding

Op 21 april 1945 verscheen de eerste na-oorlogse editie van 'De Vechtstreek'. Na drie en een half jaar verplicht stilzwijgen kon de krant weer gedrukt en verspreid worden. Wonder boven wonder is een exemplaar van deze editie bewaard gebleven...

Men kon die dag o.a. lezen:

"Hardenberg vrij. Thans nu we ongeveer veertien dagen zijn verlost van den vreeselijken dwang der Duitsche nazi-heerschers, nu dringt het eerst goed tot ons door wat het wil zeggen, weer VRIJ te zijn. Hardenberg, voor den oorlog het drukke centrum van Noord-Oost Overijssel, was een doode plaats geworden. Men zag alleen nog kinderen, vrouwen en oude mannen op straat. De jongeren waren of naar Duitschland gevoerd, dan wel durfden zich niet meer op straat vertoonen. Men was nergens meer veilig en nooit meer veilig. Thans komt er weer fleur op de straat. Ieder durft zich weer vrij bewegen, de onderduikers komen bij honderden voor den dag, het normale leven begint weer te komen. Vooral de laatste weken van de heerschappij der Duitschers was de toestand tot het ondraaglijke opgeschroefd.

Arbeidsplicht, gijzelaars, en dan de laatste dagen de onophoudelijke stroom van terugtrekkende troepen. Uit hun verband gerukte onderdelen, loopend, op fietsen met en zonder banden, gedwongen vervoer door boeren met paarden en wagens en nog bij uitzondering een 'gaspot', en zonder uitzondering stelende en roovende bij de huizen waar zij langs kwamen, meepikkende het weinige dat zij ons in den loop der afgelopen vijf jaar hadden gelaten. Donderdag 5 april bereikte de spanning haar hoogtepunt. De Duitschers trokken zich over de Vecht terug. Af en toe hoorde men doffe knallen van springende bruggen, later op den middag ratelden de machinegeweren der Canadeesche tanks, staande voor de vernielde brug over het Almelosche kanaal. Het duurde echter nog tot vrijdagmorgen half elf voor we inderdaad konden zeggen: we zijn bevrijd.

Toen kwamen de tanks en gevechtswagens Hardenberg binnenrollen en als bij tooverslag droeg ieder Oranje en was de plaats één vlaggentooi. Ook bij de Vecht deden de tanks de achtergebleven Duitsche troepen spoedig aftrekken, niet echter dan nadat veel schade aan de huizen op den Brink was aangebracht en de boerderij van den heer Slotman was afgebrand. Spannende dagen volgden nog. De Duitschers kwamen in Heemse weer opzetten, terroriseerden de bevolking. De leden der Ondergrondse hadden moeilijke dagen, vooral toen een hunner de heer H. Scheffer uit Heemse, in den strijd voor zijn vaderland viel. Ook het verzet in Heemse werd echter gebroken en sinds dinsdag 10 april kunnen we zeggen: we zijn verlost van het gehate Duitsche juk. Sindsdien zijn duizenden auto's, tanks, gevechtswagens door Hardenberg gerold, een overvloed van materiaal, zooals we dat hier van de Duitschers nimmer gezien hebben en vervulde onze harten met blijde hoop, dat ook het overige deel van ons vaderland spoedig den jubelzang der bevrijding zou kunnen aanheffen".

Bron: historischeprojecten.nl/geheugenvanhardenberg/

1945-04-27

– Een nieuw begin. Het is voor ons een oorzaak van grote blijdschap, dat ons weekblad, nog vrij onverwachts, weer verschijnen kan. Met dit nummer vangen wij den 42en jaargang aan, na een hiaat van enkele jaren. Het was op 13 februari 1942, dat ons blad voor het laatst gedrukt werd. Daarna mocht geen papier meer worden gebruikt, zelfs niet uit eigen voorraad. Meer dan veertig jaar had ons blad zijn taak vervuld en voorlichting gegeven voor het staatkundig leven. Veel voldoening gaf dit werk de laatste tijd niet meer. De gezichtskring werd steeds enger. Over vele onderwerpen kon niet meer geschreven worden, hoezeer zij de belangstelling hadden van een grote lezerskring. Want eigen inzicht mocht niet meer worden geuit. Tot de uitgave geheel gestaakt moest worden. Het is niet een meening van ons zelve (vele malen hoorden wij het van de abonné's) dat ons blad met eere gevallen is. Wanneer we de hoofdartikelen later nog eens nalazen, geschreven voor, doch ook tijdens de bezetting, door de toenmalige medewerkers, dan kunnen deze ons met zekeren trots vervullen. De propaganda voor winterhulp, volksdienst, vakverbond e.d. is steeds uit de kolommen geweerd, hoewel bijna elken dag een dergelijke zending artikelen ons kwam verdrieten. Thans kunnen we weer ons zelf zijn. Thans kan weer vrijuit worden geschreven. De geestelijke druk is, althans in deze streken, van ons volk weggenomen en daarvoor danken wij God.

– Bergentheim. In beide kerken werd hier 18 april een dankdienst gehouden voor de bevrijding. Nadat gezongen was het oud-vaderlandsche lied 'Wilt heden nu treden voor God den Heere', werd gelezen Psalm 18 en Efeze 4, waarna onder plechtig stilzwijgen degenen herdacht werden, die voor het Vaderland zijn gevallen. Ds. Dijkhuis en Ds. Pieffers voerden vervolgens het woord c.a. Vrijdag (heden) worden hier de helden begraven, die in Varseveld zijn gevallen in dienst van het binnenlandsche front, eenige weken voor de bevrijding dáár was.

1945-05-04

– Bergentheim. Vrijdagmiddag werden onder enorme belangstelling begraven de stoffelijke overschotten van onze plaatsgenooten, die vielen in dienst van Koningin en Vaderland en wel van: A. Bols, G. Griemink, M. Grendelman, W. Oordt, G. Luchies, G.J. Ormel, D.J. te Rietstap, G. Salomons Lzn., R. Seinen, H. Schuurman, A. Timmerman, W. van de Sluis. Aan de groeve, waarin reeds elf kisten waren neergelaten en één kist werd neergelaten tijdens de plechtigheid, sprak eerst Ds. Van Nie van Hoogeveen namens de N.B.S. als haar veldprediker. Staande aan dit graf, aldus spreker, loopende we zoo licht gevaar de verbittering in ons hart toe te laten. En de vijand ziet ons gaarne verbitterd. Die overwinning mogen we hem niet gunnen. Wij willen trachten het in Gods hand te geven. Overigens heeft de vijand zich in tweeërlei opzicht vergist. Hij meende deze mannen te kunnen dooden en zo een einde aan hun leven te maken. Een formidabele vergissing, ze zijn alleen maar gegaan naar een beter Vaderland. Ook heeft hij gemeend den geest te kunnen breken. Maar ook dat is een waan. Wij gaan moedig voorwaarts en zullen niet rusten voor de laatste vijand van den vaderlandschen bodem verdwenen is. Ds. Dijkhuis sprak er z'n blijdschap over uit dat hier de kerkmuren geen scheiding brachten, dat we hier één waren, zoodat hij ook voor de Gereformeerden spreken kon. Eén zijn we, aldus spreker, één met hen die ook één waren in hun strijd voor het Vaderland. Hij wees de weduwen en weezen op Hem, die als de volmaakte Hoogepriester voor hen bidt tot den Vader, Die altijd luistert naar het gebed van den Zoon. Ds. Pieffers las voor Openb. 7:9-17, en de Apostolische geloofsbelijdenis en bad het Onze Vader. De heer J. Malda sprak namens de dragers en de heer H. Morsink van wierden dankte namens alle weduwen voor de belangstelling.

Bron: *Sallands Volksblad*

Ook sommige Bergentheimers besloten na de oorlog hun heil elders (Brazilië) te zoeken.

O.a. H. Salomons en P Bouwman vertrokken uit Bergentheim...

aterdag 26 Juli 1952 - Pagina 3

Vandaag vertrekken verschillende families uit Oost-Drenthe met de Rijnland van de Kon. Hollandse Lloyd uit Amsterdam naar Brazilië. Zij zijn de eerste emigranten, die hun vee uit Nederland meenemen en daardoor zelf direct zullen kunnen beginnen te boeren. Hierboven de mooie koebeesten in de loods van de Kon. Hollandse Lloyd, met v.l.n.r. de heren H. Salomons (Bergentheim), T. Groenwolds Sr (Zwartemeer), H. Salomons (Dalerpeel), P. Bouwman (Bergentheim), D. Groenwolds (Zwartemeer) en E. J. Wassink (Wierden). Vooraan, knielend, de heer J. H. Groenwolds (Klazienaveen). De heer Groenwolds Sr uit Zwartemeer zal met een volgende boot vertrekken.

Bron: Nieuwsblad van het Noorden, 26-07-1952

Naast een advertentie die tegenwoordig niet meer mag, kwam Bergentheim als kenner van de KNVB regels goed voor de dag:

Bergentheim wint spelregelcompetitie

In zaal Van Limburg te Zwolle zijn gisteravond de eindwedstrijden gehouden van de grote spelregelcompetitie, die door de scheldsrechtersvereniging „Zwolle en omstreken” is georganiseerd. De twaalf teams die overgebleven waren, speelden weer in groepen van vier. Vrijdagavond jl. kwam Emmeloord in Kampen reeds als winnaar uit de strijd, zodat de polderbewoners Woensdagavond direct in de finale kwamen. Alvorens deze finale een aanvang kon nemen kwamen eerst in twee verschillende zalen nog vier ploegen tegen elkaar uit. In groep B kwam Moorboys met 109 punten als winnaar uit de strijd; 2. Zwolsche Boys; 3. Hatto Heim en 4. WVF. Topscorers waren hier Koridon (Hatto Heim); Hulsebosch (Moorboys); Beerman (idem) en Platenkamp (Zw. Boys). Moorboys plaatste zich dus van deze groep in de finale. Van groep C kwam Bergentheim in de finale met 100 punten; 2. VEVO; 3. EMMS en 4. Be Quick '28. Beekamp, VEVO en Sijkema, Bergentheim, beantwoordden alle vragen goed.

De finale ging dus tussen Bergentheim, Emmeloord en Moorboys. De spelers van deze ploegen bleken de spelregels uitstekend onder de knie te hebben. Beurtelings nam men de leiding. Uiteindelijk kwam Bergentheim als winnaar en kampioen uit de strijd met 100 punten; 2. Moorboys, 98½ p en 3. Emmeloord, 94 p.

De heer J. W. Maas sprak namens het bestuur der afdeling Zwolle van de KNVB een dankwoord uit aan de deelnemers en sprak de hoop uit, dat de spelregels die op deze avonden zijn behandeld, verder in eigen kring zullen worden uitgewerkt. Voorts was hij verheugd, dat het verloop zo uiterst sportief is geweest. Voorzitter Van Essen overhandigde tenslotte namens de scheidsrechtersvereniging de prijzen met een toepasselijk woord. De aanvoerders van de drie winnende teams brachten hierna de Zwolse arbiters hartelijk dank voor de spelregeltest, die door hen geheel belangeloos was samengesteld.

Bron: 't Nieuws voor Kampen

Bron: Gereformeerd gezinsblad

Bergentheim in het nieuws - Gedenkplaat in Hardenberg (1965)

Net als vandaag werden in 1965 de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht. In Hardenberg werd 's avonds een gedenkplaat onthuld ter nagedachtenis aan de gevallen. Deze bronzen plaat bevatte de namen van alle slachtoffers en was bevestigd aan de carillontoren op het Stephanusplein. De onthulling werd verricht door mevr. Prenger en hervormd predikant Visser.

Het Noord-Oosten schreef enkele dagen erna:

“Daar stonden we aan de vooravond van de bevrijding bij de toren van Hardenberg’s gemeentehuis. Er waren veel belangstellenden. Veel vreemde gezichten waren daar ook onder en wanneer we nader gingen informeren, dan bleek wel, dat er heel veel relaties aanwezig waren van hen die het hoogste offer voor de vrijheid hadden gebracht: hun leven. Hun namen staan geschreven in het gedenkboek, dat in een fraaie vitrine onder de gedenkplaat ligt opengeslagen. Sober en stijlvol is overigens heel die gedenkplaat en telkens wanneer men hier bij het raadhuis moet zijn, dan wijst dit simpele monument op de verplichting, die de duur bevochten bevrijding met zich meebrengt... “Opdat wij hen niet vergeten”.

Ds. Visser sprak als voorzitter van het ‘4 mei comité’, dat met de organisatie van deze plaatsing en onthulling was belast. ‘t Heeft wat lang geduurd voor dat we in Hardenberg zulk een zichtbare herinnering kregen aan hen die vielen. Dat heeft nu toch ook nog dat voordeel, dat het geplaatst kan worden bij het nieuwe gemeentehuis.” Nadat ds. Visser de menigte had toegesproken, begeleidde hij mevr. Prenger-Reefhuis, de echtgenote van de gevallen vrijheidsheld, naar de nog door de driekleur afgedekte herinneringsplaat. Ontroerend was het, dat juist zij dit teken mocht onthullen. Vervolgens werden bloemen gelegd. Er waren veel kransen en bloemstukken. Meerdere personen, die zelf ternauwernood aan de greep van de overweldiger waren ontkomen, brachten hun groet aan hen die vielen. Er waren ook vaders en moeders, die uiteraard hun tranen moeilijk konden bedwingen.

1965 05 04 - Bergentheim in het nieuws - Gedenkplaat Hardenberg.docx

De dichter B.J. Waterink, geboren 1897, ging in Hardenberg naar de openbare school, samen met zijn joodse vriendjes. Toen hij oud was, maakte hij het volgende gedicht:

*Toen ik nog op de schoolbanken zat
speelde ik met mijn vriendjes in de stad
Sommigen waren bijzonder bekend
door hun namen uit het Oude Testament
Wij speelden als kinderen bij Gods gratie
en er was geen enkele discriminatie
Ze heetten Abram, Izak, Moos en Aron
Later elk jaar op 4 mei onder 't carillon
zag ik bedroefd hun namen weer
Bijbelse namen aan een muur...
Mijn vrienden uit lang vervlogen tijd
waarmee ik speelde menig uur
Ik bracht hen zwijgend mijn saluut*

10 MEI 1940

HARDENBERG

5 MEI 1945

OPDAT WIJ NIET VERGETEN

Gesneuvelden: G. Bakker G. J. Eilander H. Wolf

Verzetstrijders: P. Arends H. Bolks A. Bols J. L. Flapper H. E. Gouwe
M. Grendelman G. Griemink K. Huibers C. L. de Jong A. J. Kerkdijk
J. F. Kosse A. Kremer H. de Lange G. Luichies G. Migchels
G. W. Nijboer W. Oordt G. Oosterveen G. J. Ormel H. J. Post
J. H. Prenger N. Rakers D. J. te Rietstap G. Salomons H. H. Scheffer
K. Schippers H. Schuurman J. Schut W. Sebel R. Seinen W. van der Sluis
H. H. Kleine Staarman A. Timmerman J. Veldkamp P. H. Wolfert

Omgekomen Joden: D. Blein R. Blein-Hoogstraal/H. S. Blein
J. Blein-Zilverberg R. B. Blein/S. Blein G. Blein-Gross L. Blein/
A. Bromet M. Bromet M. Bromet P. Bromet/R. E. de Bruin
R. de Bruin-Salomonson A. S. de Bruin E. de Bruin L. E. de Bruin
R. de Bruin/A. Frank F. Frank-Levie/I. Frank A. K. Frank
H. Kusters/Z. van Gelderen/M. Leman O. Leman-Levie M. Leman
L. Leman S. Leman/K. I. Michelsohn M. Michelsohn-Blein
I. Michelsohn L. Blein-Stein/F. I. Salomonson
E. Salomonson-Philips H. B. Salomonson L. Salomonson/

Door oorlogsgeweld omgekomen: G. Boers H. Dijkstra G. J. Hekman
E. H. van der Elst J. C. Karres J. J. P. de Lange D. J. Plaggenmarsch
A. H. Ravenshorst M. D. vander Wal

Anderszins omgekomen: J. C. H. Fleer sr. J. C. H. Fleer jr. A. H. Flierman
H. J. Meijer B. H. Plas J. Schonewille A. Sportel H. Visser

Niet uit Duitsland terug gekomen: H. L. J. Biemans J. van Faassen
H. Habers A. J. Hofsteede D. J. Huiskes L. Smit H. Zwiep

Geallieerde vliegtuigbemanning: R. I. H. Aird R. A. Blomberg
W. T. Brunson E. T. Cooper R. Cordingley W. R. Davies
J. V. Del Torto D. P. Drummond I. Duncan P. W. Dunn J. Forbes
J. Forman R. Goulding J. Gunning K. H. Grenfell D. Hanlon
E. A. Hansen C. Holland W. J. Howes E. Jackson R. H. Jordan
G. E. Lewis E. F. Lloyd R. E. Mc Cormick S. F. S. Mc Cullagh
D. Morrison F. G. Peebles R. L. Potter B. Ramsden G. W. Rhodes
J. J. Sheppard G. Slater H. Smith J. E. Sumpton L. R. Watts
S. G. Webb R. S. Williams

In Ned. Indië omgekomen: J. H. vanden Berg H. Bosch G. Brand
J. H. Herbers E. H. Meijerink A. Stroeve